

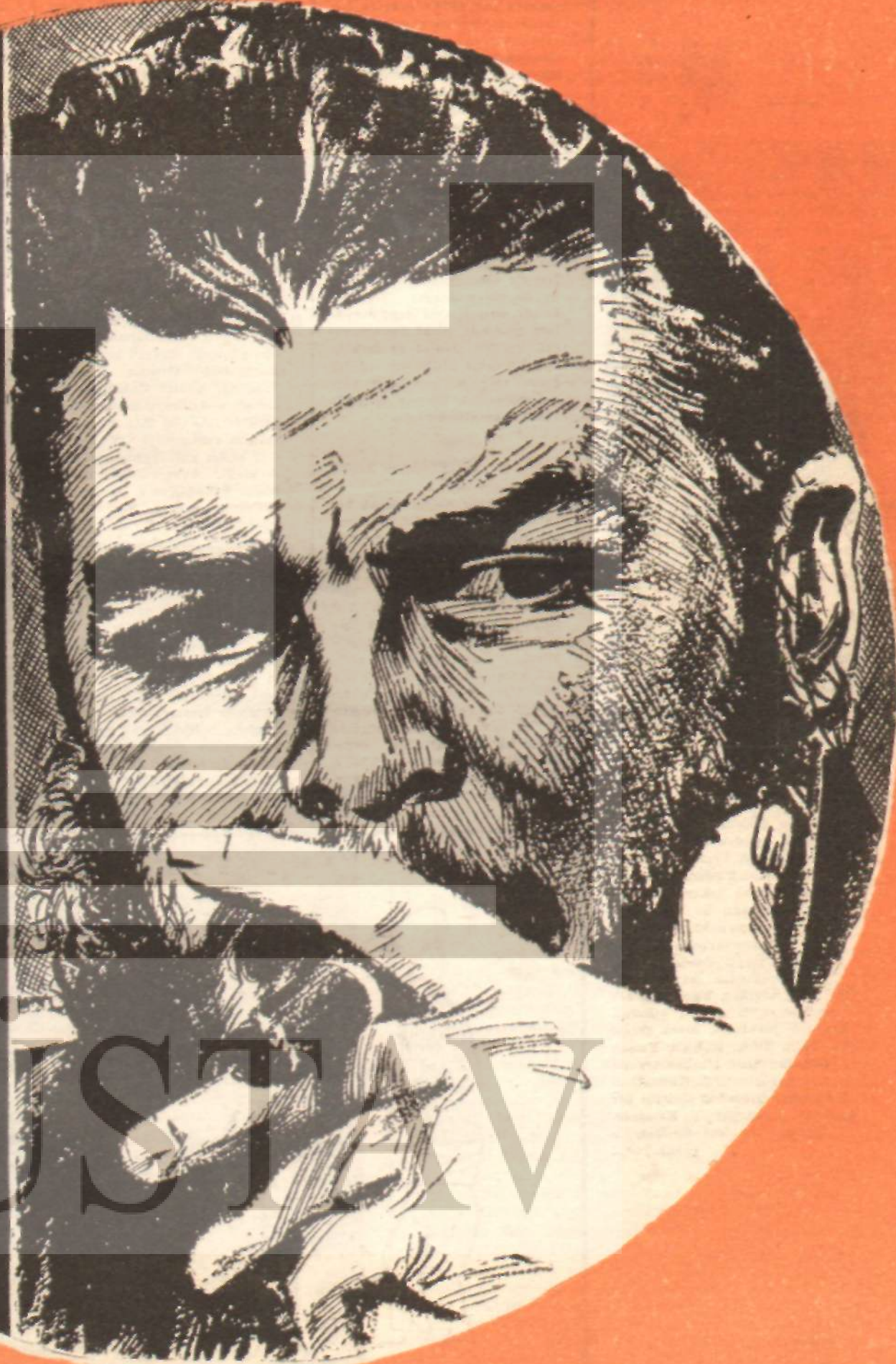
ANT

Ortanın
Solunda
Tehlikeli
Oyunlar

Haftalık Dergi • 24 Ekim 1967 • Sayı: 43 • 125 Kuruş

İhtilâlcî
"CHE"
nasıl
öldürüldü?

TÜSTAV

Sınıfsal Eğitim Vakfının İçyüzü

HAFTANIN NOTLARI

16 ekim

Bayrak yakıtlar

Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul limanına gelmesini protesto etmek üzere «açlık grevi» düzenleyen Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği'ne mensup gençler, Taksim Meydanında emperyalist Amerika'nın bayrağını yakıtlar. 6. Filo'nun İstanbul'dan ayrılması üzerine açlık grevine son veren gençler bir basın toplantısı yaparak şu açıklamalarda bulundular: «Emperyalizmi protestonun açlık grevi şeklinde yapılmasında, kendi iç bünyesinde kültür emperyalizminin dejenere edici tahribatını önlemek ve onarmak kaygısı yatmaktadır. Geri kalmış ülke halklarının ve gençliğinin eylem gücünü nötralle etmekle ün salmış Amerika, Türkiye'de de aynı operasyona başvurmaktadır. İktidarların ise bu operasyonu kırıcı, engelleyici bir davranışları da olmadıktan, başarıya da ulaşmaktadır. Gençlik kendi sorunlarıyla yurt sorunları arasında ilişki kuramayacak şekilde sefalet ve imkânsızlığın içine atılmıştır. Açlık grevi, sosyalist gençliğin, tüm uyuşturulmak istenen gençliğe «moral manifestosudur.»

Yurtlara zam

Üniversite gençliği büyük bir perişanlık içinde yüksek öğrenimini tamamlamaya çalışırken, her geçen gün yöneticilerin yeni bir darbesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Son olarak Kredi ve Yurtlar Kurumu, yurt ücretlerine 5 lira zam yapmıştır. TMTF temsilcileri, delege olarak bu zama karşı çıkmışlardır. Fikir Kulüpleri Federasyonu Sekreterliği de yayınladığı bildiri- de bu zam kararını «gençliğe karşı bir sorumsuzluk örneği» olarak nitelemiş ve TMTF li arkadaşlarını bu zama karşı durdukları için kutlamıştır.

NATO'ya rapor

NATO'ya karşı taahhüdlerini yerine getirmeyen Amerika, asker gücü konusunda, NATO'ya sunulmak üzere bir rapor hazırlamaktadır. Raporda, Vietnam'daki asker gücünün artırılacağı, bu bakımdan Avrupa'daki Amerikan kuvvetlerinde azaltma zorunluluğu doğduğu ileri sürülmektedir. Avrupa'daki Amerikan kuvvetlerinin azaltılmasıyla ortaya çıkacak durumu görüşmek üzere geçen hafta Türk, İtalyan, Yunan Genelkurmay Başkanları ile Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanı Oramiral Griffin bir toplantı yapmışlardır. Resimde, Tural, Oramiral Griffin ile görüşüyor...

17 ekim

ANT'a Soruşturma

Mensupları hakkında istenen cezaların toplamı 46,5 yılı bulan ANT Dergisi hakkında Cumhuriyet Savcılığı iki yeni soruşturma daha açmıştır. ANT'nın 40. sayısında yayımlanan «İlgal toprağı, kurt köpeği» başlıklı fıkrasından dolayı Yaşar Kemal ile sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar Savcılığa çağrılarak ifadeleri alınmıştır. Savcılık, yazıda, «mıfları birbirine karşı tehlikeli surette kin ve adavete teşvik edici» cümleler bulunduğunu ileri sürerek Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar'ın Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesine göre ikişer yıl hapsini istemektedir. Böylece Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar hakkın- da istenen ceza miktarı 6'şar yıla, ANT'çılar hakkında istenen toplam ceza miktarı ise 30,5 yıla yükselmektedir.

Yine orman

Bir süre önce Tarım Bakanlığı tarafından hazırlanan ve ileri- ci güçlerin şiddetli tepkisiyle karşılanan Orman Kanunu Tasarısı, Adalet Bakanlığı tarafından da anayasaya aykırı görüldü. Adalet Bakanlığı, tasarının ormanların daraltılmasını hedef güttüğünü ileri sürmektedir. Aynı hükümetin bir başka bakanlığına muhalefet edilmesi üzerine Tarım Bakanlığı, tasarının anayasaya uygun şekilde hazırlanmasını sağlamak üzere teşebbüse geçeceğini açıkladı. Bilindiği gibi, tasarı, orman kapsamına giren bir çok yerlerin mülkiyetlerini özel şahıslara devretmeyi öngörmektedir. Anlaşıldığına göre hükümet, ileri- ci güçlerin tepkisini yatıştırmak üzere bir bakanlığın hazırladığı tasarırı diğer bir bakanlığa reddettirerek anayasayı savunur görünüşte, ancak başka formüller altında ormanların yine özel şahıslara devredilmesini sağlayacaktır.

18 ekim

Terör Tasarısı

Geçen dönemde Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve tam metni dergimiz tarafından açıklandıktan sonra ileri- ci güçlerin şiddetli tepkisi karşısında muvakkaten basırlı edilen «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı» adı altındaki terör tasarısının önümüzdeki yasama döneminde Meclis'e getirileceği açıklandı. Adalet Bakanlığında bir komisyon halen bu tasarıda gerekli rötuşları yaparken Adalet Bakanı Hasan Dincer de «Hürriyetli boğmak isteyenlere fırsat verilmeyecektir» diyerek hürriyetli boğma teşebbüsüne ortam hazırlamaktadır. Hükümet, tasarırı Meclis'ten geçirebilmek için A.P. Grubu'nun da şikâyetçi olduğu Tedbirler Kanunu'nu bu tasarı kabul edildiği takdirde yürürlükten kaldırmayı vaatmektedir. Ancak, Terör Tasarısı'nı Meclis'e getirilmesi gerek parlâmentoda, gerekse kamu oyunda yeniden şiddetli tartışmalara yol açacaktır.

Teminatsızlık

Adalet Bakanlığı bir yandan terör tedbirleri hazırlarken, bir yandan da bu terör kanunlarına göre karar vermek durumunda kalacak olan yargıların teminatını ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Nitekim yargıların «coğrafi teminatı» nı dört yıla indirmeyi öngören bir tasarı bakanlığa hazırlanarak Başbakanlığa sunulmuştur. Böylece teminatsız savcıların terör kanunlarına göre açacağı davalar teminatsız yargıçlar tarafından karara bağlanacak ve iktidarın susturmak istediği her düşünen insan demir parmaklıklar arkasına gönderilecektir.

19 ekim

Savaşa «Hayır!»

Johnson'ın Vietnam'daki «mahmusa» politikasına karşı kendi vatandaşları arasında başgösteren tepki gün geçtikçe şiddetleniyor. Vietnam'daki asker gücünü arttırmak üzere orduya çağrılan binlerce genç New York, Philadelphia, Washington, Chicago ve Boston'da celp kâğıtlarını lade etmek üzere askerlik subelerinin önünde toplandılar ve protesto gösterileri yaptılar.

Uzayda yeni zafer

Sovyetler Birliği bilginler dört ay önce atıkları Venüs 4 adlı uzay aracını Venüs yıldızına başarı ile indirerek 50. yıldönümünde insanlığa yeni bir uzay zaferi armağan ettiler. 129 günde 4 milyon kilometre gibi başdöndürücü bir mesafe aşttıkları sonra Venüs'e yumuşak iniş yapan bilim laboratuvarı 4 ilâ 230 derece arasında değişen muthiş bir sıcaklık içine muntazaman çalışarak bu rarengiz gezegenden çok yararlı bazı bilgiler gönderdi. 1.105 kilo 700 gram ağırlığındaki Venüs - 4'ün gönderdiği bilgiler, uzayın feitiinde en ileri bir adım olarak kabul edilmektedir.

Kitap toplatıldı

Gün Yayınevi tarafından yayınlanan Mao Çe Tung'un «İtilâlin Özü» adlı kitabı, komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı. Avrupa ve Amerika'da «Kırmızı Kitap» adıyla yayınlanan bu eser, yirmineci yılın en büyük devrimcilerinden ve devlet adamlarından birinin görüşlerini yansıtan bakımından bütün dünyada büyük ilgi uyandırmış, yayınladığı her ülkede satış rekorları kırmıştır. Kitap sadece Türkiye'de yasaklanmaktadır.

BÜTÜN PARTİLER TİPE CEPHE ALIYOR...

YAZISIZ

GP. casusları

● C.H.P. Genel Başkanı İnönü'nün yıllarca özel kalem müdürlüğünü yapan Selâmi Erkut ile mutemed sekreterlerden Suna Ulusoy ve Şükran Özkutlu'nun işlerine son verildi. «Yolsuzluk ve aşk» iddiaları konusunda konuşmayan C.H.P. yetkilileri, işlerine son verilenlerden birinin G.P. hesabına casusluk yaptığını doğruladı, fakat casusun kimliği açıklanmadı. Çok önemli özel konuşmaların dahi G.P. Genel Merkezi tarafından öğrenildiğinin anlaşılması üzerine harekete geçen C.H.P. nin James Bond'ları, İnönü'nün de onayını alarak Erkut, Ulusoy, Özkutlu triosunu işten uzaklaştırdılar. Olayı Erzurum'dan öğrenen Genel Sekreter Ecevit müdahale etmek istediye de, «Paşa'nın onayı» ile bu kararın alındığı bildirilince çalışma arkadaşlarını kurtarmaktan vazgeçti.

15 yıl hapsi istendi

● Mao Çe Tung'un «Teori ve Pratik» isimli kitabını yayımlayan Sol Yayınlar Sahibi Muzafer Erdost'un Ankara Basın Savcılığı tarafından 15 yıla kadar hapsi istendi.

Nobel aldı

● 1967 Nobel Edebiyat Ödülü Guatemala'lı yazar Miguel Angel Asturias'a verildi. Halen Guatemala'nın Paris Büyükelçisi olan Asturias, eserlerinde ulusal ve yerel unsurlara geniş yer vermektedir. Yazar, ödülün kendisine verilmesi dolayısıyla, «Bu ödül benim için büyük bir güç kaynağıdır. Yalnız benim için değil, bütün Latin Amerika için, Guatemala'nın bir kaç yüzyıllık kültürel geleneğini taçlandırılmaktadır» dedi.

Eylemli oldu

● Değerli bilim adamlarımızdan Doç. Dr. Metin Özek'in Tıp Fakültesi Gureba Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne «eylemli doçent» olarak tayini fakülte profesörler kurulunca kararlaştırıldı.

Teb sohbetleri

● Türk Edebiyatçıları Birliği, Beyoğlu'ndaki lokalinde sohbet toplantılarına bu haftadan itibaren yeniden başlayacaktır. İlk olarak 27 Ekim saat 17.30 da Necati Cumalı, Masalar adlı oyunu üzerine konuşacak, soruları cevaplandıracaktır.

Maden İş kongresi

● Türkiye Maden-İş Sendikası'nın Büyük Kongresi, Beyazıt'taki Beyaz Saray'da toplandı. Genel Başkan Kemal Türkler'in konuşması ile açılan kongrenin ilk gününde davetli olarak bulunan yazarlar ve düşünürler, işçi sorunları üzerinde konuşmalar yaparak görüşlerini açıkladılar. Yönetim Kurulu tarafından bin sayfalık bir faaliyet raporunun sunulduğu kongre dört gün sürecektir. Bilindiği gibi, Maden İş, DİSK'i kuran devrimci dört sendikadan biridir.

Eyüp'e gömülecekler

● Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun mezarlarının, Eyüp Camii'nin önündeki 100 metrekaRELİK otopark yerine nakledilmesi İstanbul Belediye Meclisi toplantısında A.P'lilerin oylarıyla kabul edildi. Böylece mezarların Eyüp'e nakli sırasında eski Demokratların bir gövde gösterisi yapması ve cenazeleri ilerideki siyasi faaliyetleri için istismar etmeleri mümkün olacaktır. A.P. Hükümeti de, eski Demokratları karşısına almamak için cenazelerin gösterişli şekilde nakledilmesine göz yumacaktır.

Asıl Tehlikeli Olan

Nihayet takke düşmüş, kel görünmüştür... 1965 seçimlerinden beri bir «Ortanın Solu» aldatmacası ile sosyalist oylara sahip çıkmak isteyen CHP, geçen hafta resmî ya da gayriresmî sözcülerin ağzından gerçek yüzünü ortaya koymuştur. 27 Mayıs'tan sonra ilk defa TİP'in kullandığı bazı sloganları taklit ederek solun oylarını çelebileceğini zanneden «kapitalistli, ağalı, eşrafı» CHP'nin Amerikadan icazetli Genel Sekreteri Ecevit TİP'in «tehlikeli» yolda olduğundan dem vurmuş, «sosyalizmin fazlası ölümdür» demiş, sabık Genel Sekreter Satır ise, TİP'in rotasının Rusya'da uygulanan sisteme yöneldiğini söyleyerek jurnalcılığa kalkışmıştır. Müteakip sayfalarımızda okuyacağınız gibi, Ortanın Solu bugünlerde «tehlike»li bir oyun içerisinde ve TİP'in başını yemek isteyen iktidarın ekmeğine yağ sürmekte artık hiçbir sakınca görmemektedir. İleride TİP'i kapatma teşebbüslerine yine solun oylarını almak hesabıyla belki göstermelik olarak karşı çıkacaktır. Ama bugün TİP'e karşı hazırlanan tertibin başlıca sorumlusu olmaktan CHP hiçbir zaman kurtulamayacaktır.

Ecevit'in «tehlikeli» saydığı, «sonu ölümdür» dediği TİP sosyalizminin ne olduğunu Aybar doğu gezisinde açıklamıştır. TİP, millî ekonomiyi bir avuç kapitalistin egemenliğinden kurtararak halkın ihtiyaçlarını karşılar hale getirmek, topraksız köylüyü toprak sahibi kılmak, dış ticareti, sigortacılığı, bankacılığı millileştirmek, özel sektörü yurdun sanayileşmesine yardımcı olduğu süreçte makul ölçülerde ve plâna uygun olarak desteklemek, Amerikan emperyalizmini kayıtsız şartsız Türkiye'den kovmak istemektedir. Bu mudur tehlikeli olan? Bu mudur sonu ölüme çıkan? Kaldı ki, TİP bunları yeni ortaya atmış da değildir. Ortanın solcusu Ecevit'in AP desteğiyle Bakanlık koltuğunda oturduğu yıllarda, hem de polis terörüne, taş yağmuruna, çeşitli «kapatılma» tehditlerine rağmen söylemiştir. Bugün bu görüşler halkın oyu ile Parlâmentoya girmiş, Anayasa önünde meşruiyet kazanmıştır. TİP'in bu görüşlerini «tehlikeli» saymak, ölüme yol açacağından söz etmek, her halde, Çalışma Bakanı iken Morrison Şirketi'nin savunuculuğunu yapan Ecevit'in harcı olmamak gerektir...

Damat Bey de aklı sıra, Zürih'teki sosyalist enternasyonaline katılmadığı için TİP'i sosyalizmin soluna düşürmekte, Budapeşte'de toplanacak bir komünist enternasyonaline layık görmektedir! Evet, TİP Zürih'teki sosyalist enternasyonaline katılmamıştır ve herhalde hiçbir zaman da katılmayı düşünmeyecektir. O enternasyonal ki, Ortadoğu'da İsrail'i desteklemiş, Vietnam'da emperyalist Amerika'ya cephe alamamış, sadece zengin ülkelerin ekonomik çıkar hesaplarıyla meşgul olmuş, tamamen bir beynelmîl iş adamları toplantısı halinde geçmiştir. Öyle ki, Cumhuriyet'te Mehmet Barlas bu enternasyonal için şu yargıya varmaktadır: «İşte bu da yeni sosyalizm... Veya Amerikan sosyalizmi...» TİP'in sosyalizmi ise, Aybar'ın her zaman belirttiği gibi, Türkiye sosyalizmidir. İthal mal değildir. TİP, Türkiye'nin özelliklerini mücadele eylemi içinde «teori» nin mihengine vurarak Türkiye'nin sosyalist yolunu çizmektedir. TİP ne sosyalist enternasyonal, ne de komünist enternasyonal ile bağınıdır. Damat Bey'in çok beğendiği Zürih Enternasyonalinde Türkiye'nin de temsil edilmesi gerekiyorsa, Ortanın Solu ekibi bu iş için biçilmiş kaftandır! Sosyalist Enternasyonal'in 1969 Londra toplantısında Ecevit, damat beyin de dahil olacağı «beyin tröstü» ile mutlaka yerini almalıdır. Çünkü TİP hiçbir zaman «Amerikan sosyalizmi» uygulayıcılığına adaylığını koymayacaktır...

Coplandılar

Amerikan 6. Filosu'nun İzmir'i ziyareti de gençliğin sert tepkisiyle karşılandı. Filo'nun yanışığı rıhtıma siyah çelenk koyan ve miting yapan gençler, polisler tarafından resimde görüldüğü gibi coplarla dövüldü ve koydukları çelenk Amerika'lılar tarafından sürüklenerek kaldırıldı. Amerika'lıların İzmir'de çıkartıkları rezaletler de halkoyunda geniş tepki yarattı.

Ortanın Solunda tehlikeli oyunlar!...

Ecevit ve Satır'ın TIP'e saldırması ve Erim'in NATO'yu savunması, Türk sosyalistleri arasında CHP'ye umut bağlayanları da hayal kırıklığına uğrattı.. CHP'nin ortanın solundan çarkıtmalarının gerçek sebepleri nelerdir?

Anti-emperyalist ve anti-kapitalist mücadelede komprador kapitalistlerin, toprak ağalarının ve Amerikan uşaklarının hemen her gün yeni yeni saldırı ve tertiplerine maruz kalan Türkiye'nin tek sosyalist partisi TIP, geçen hafta kendisiyle aynı safta görünen bir başka parti tarafından ancak komünizmle mücadele derneklerine yakışacak ifadelerle suçlandırıldı.

Ortanın Solu hareketinin şampiyonu CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, Ardahan'da, «İşçi Partisi bizden ayrı düşünüyor. Biz birçok bakımlardan TIP'in yolunu, tutumunu tehlikeli buluyoruz» derken, eski Genel Sekreter Kemal Satır da TIP'i şöyle suçladı: «Bugün TIP'in rotası Rusya'da tatbik edilen sisteme yönelmiştir!»

Türk sosyalistleri arasında Ortanın Solu'na büyük umut

bağlayanları dahi hayal kırıklığına uğratan bu saldırıların sebebi nedir?

Ecevit'in Kars'ı ziyareti sırasında TIP teşkilatının yayınladığı bildiriye cevaplandırmak gayreti midir? Hayır, bu sadece bir bahanedir... Çünkü, TIP ve CHP sözcüleri arasında sık sık çeşitli sorunlar üzerinde çatışmalar olmuş, ama hiçbir zaman TIP'e karşı komünizmle mücadele dernekleri ağızıyla suçlamada bulunulmamıştır. Hem diyelim ki, Ecevit Kars'ta yayınlanan bir bildiriye cevaplandırmak üzere bu konuşmayı yapmış olsun... Ya tam o sırada Adana'da bulunan İsmet Paşa'nın mutemed adamı Kemal Satır'a ne olmuştur? Sonra, CHP'nin İnönü'den sonra gelen üç büyük başından biri, Nihat Erim, niçin aynı sırada NATO'yu övmek gerektiğini duymuştur? Evet, Nihat Erim de

FEYZİOĞLU
(Komünizm ticareti)

yirminci yüzyılın bu en büyük emperyalist örgütünü överek şöyle demiştir:

«Hükümeti dış politikada genel olarak desteklediğimiz her fırsatta söylüyoruz. Ama bunu yanlış anlamamak lazımdır. Tenkidlerimiz de vardır. Meselâ, kamuoyunda bazı dostlarımız ve NATO müttefiklerimize karşı görülen olumsuz tepkilerin başlıca sorumlusu yanlış tutumları ile buna sebep olanlardır. Karanlık günlerde NATO bizim başlıca ümit ışığımız olmuştur. Bugün ve yarın şartlar değişse de, iyi hatıralar unutulmaz.»

• Milli Güvenlik Kurulunda pembe ve mavi dosyalar

Ortanın Solu'ndaki CHP'nin birdenbire geriye çark ederek TIP'e karşı saldırıya geçmesinin içyüzünü anlamak için son haftalarda Ankara'da olup bitenleri teker teker gözden geçirmek gerekmektedir.

Feyzioğlu ve takımının «siyasi mevta» olmaktan kurtulmak için işi komünizm ticaretine dökerken partiyi «Komünizmle Mücadele Derneği» şubesi haine getirmesi özellikle Demirel'in Sovyetler Birliği gezisinden sonra AP'nin Sovyetler Birliği'ne yanaştığı propagandasının alıp yürütmesi Süleyman iktidarını telâşa düşürmüştü ve bir takım tertiplere başvurmak zorunda bırakılmıştır.

Geçtiğimiz haftanın başında

MEHMET ALİ AYBAĞ
(TIP bu düzeni değiştirecektir.)

cını beyan ederim.» demiştir. Sükan'ın verdiği bilgilere bakılırsa, doğu mitinglerini TIP tertiplemektedir. Bunun en büyük delili de mitinglerde bazı TIP milletvekillerinin konuşmalarıdır. TIP milletvekillerinin konuşmalarında kanunlara aykırı ve tahrik edici açık sözler yoktur ama, bütün olarak yorumlandığı takdirde konuşmalar kışkırtıcı, bölücü ve nalkı isyana teşvik edici mâhiyet taşımaktadır.

• Doğu hakkında AP'yi telâşa düşüren raporlar

Gerçekten de, Süleyman iktidarını, Doğu Anadolu mitingleriyle ilgili olarak Ankara'ya gönderilen istihbarat raporları kara kara düşündürmektedir. Bu raporlarda, Doğu halkının bir uyanış içinde bulunduğu ve gelecek seçimlerde oylarını bilinçli olarak kullanacakları kesin çizgilerle belirtilmiştir. Açıkçası, «Sosyalizmin Doğu Anadolu'da geliştiği, derhal tedbir alınması gerektiği» bildirilmiştir. Sükan'ın teşkilatından gelen yorumlu raporlarda ise soruna başka açıdan bakılmış, mitinglerin önlenmesi için TIP hakkında kanunî işlem yapılması gerektiği öne sürülmüştür. Ankara'ya gelen raporlar TIP'in defterini dürmek isteyen Sükan'ın ilk anda sevin-dirmişti. Ancak, daha sonra gönderilen konuşma bandları ve fotoğraflar, Sükan'ın sevincini kursağında bırakmış-tır. Çünkü, doğu mitinglerinin tertipçisi TIP değildir. Ama bu mitinglerde TIP milletvekilleri de konuşarak, Doğu A-

ANT'nin Teşekkürü

Tan tesislerinde ümmetçi kapitalistlerin ANT'ya yaptıkları sabotaj kamu oyunda geniş tepki yaratmıştır. İdarehanemize bizzat gelen, telefon eden, mektup ve telgraf gönderen okurlarımız bu çirkin olay karşısında ANT'çılarımızın duygularını paylaşmış, onları en güç zamanlarında dahi yalnız bırakmadıklarını göstermişlerdir. ANT'çılar, fedakâr okurlarımızın bu yakın ilgisine minnet ve teşekkür borçludur.

Gelecek Hafta 8 sayfa ilaveli

Elimizde olmayan sebeplerden dolayı ANT'nin geçen sayısını sekiz sayfa noksan yayımlanmış bulunuyorduk. Vatân tesislerinde normal çalışmaya imkânlarına yeniden kavuştuğumuz için ANT bu sayıdan itibaren yine 16 sayfa olarak yayımlanacaktır. Ayrıca, okurlarımızın geçen haftaki sekiz sayfalık kaybını telâfi etmek üzere ANT, önümüzdeki sayısında sekiz sayfa ilaveli olarak 24 sayfa çıkacaktır. Bu sekiz sayfalık ekte, üniversitelerin yeni öğrenim dönemine girmesi dolayısıyla üniversite gençliğinin sorunları incelenmekte, gençlik liderlerinin görüşleri yansıtılmaktadır.

NIHAT ERİM
(Emperyalist
NATO'yu
övüyor.)

KEMAL SATIR
(TİP'e saldırdı.)

nadolu'nun ihmal edilmişliği-
nin bu düzen içinde devam
edeceğini belirtmiş ve kurtu-
luş yolunun sosyalizm oldu-
ğunu söylemişlerdir.

• Demirel'in İnönü'ye verdiği bilgiler ve üniforma

Bu konuşmaların Doğulular arasında çok tuttuğunu gören AP iktidarının Bakanları panik halinde ikinci beş yıllık plan döneminde Doğuya milliyarlık yatırımlar yapılacağını ilân ederlerken, Demirel de CHP dahil bütün partileri TİP'in karşısında tek cephe haline getirmek için harekete geçmiştir; bir yandan Doğu mitinglerini önemsemediği zannını yaratan konuşmalar yaparken bir yandan da CHP lideri İnönü'yü el altından gönderdiği istihbarat raporlarıyla «Doğu Mitingleri» konusunda «tenvir» etmiştir. Amaç, bütün partileri TİP'in karşısına çıkarmak ve 1969 seçim sonuçlarında beklenen sürprizi, kıvılcım halinde bile olsa söndürmektir... İnönü ilk anda Süleyman iktidarının kendisine ulaştırdığı bilgileri kulak arkasına atmıştır. Fakat daha sonra araya üniformalı birkaç kişi konulunca, olup bitenleri uzaktan izliyerek «koza ören» İnönü de harekete geçmiş, yurda dağılan Ortanın Solu takımına TİP'e

hücum için gerekli fetvayı vermiştir. Ashında İnönü ikili oynamaktadır. Bir yandan önümüzdeki yasama döneminde bir takım hesaplarını gerçekleştirmek için iktidarın gönlünü hoş tutmağa çalışırken, bir yandan da hem Doğu Anadolu'da TİP'e akan CHP oylarının önüne baraj kurulumasını sağlamak hem de CHP'nin TİP ile aynı paralelde olduğu yolundaki propagandaları çürütmek istemektedir.

İşte, Ecevit'in, Satır'ın, Erim'in geçen hafta sol cephe-
de şaşkınlık yapan konuşmalarının arkasında bu hesaplar yatmaktadır.

• AP'nin sosyalist hareketi ezmek için pazarlığı...

TİP'in Doğu Anadolu'da bayrağı ele geçirmesinden endişe edenler arasında AP ve CHP ile birlikte Yeni Türkiye Partisi de bulunmaktadır. İktidar ile pazarlığın koyulaştığı şu günlerde Siverek dahil bütün Doğu ve Güney Doğu Anadolu'da seçim şansını yitirdiğini anlayan YTP, TİP'e karşı yürütülen kampanyanın öncüsü olmağa çalışmaktadır. Ancak, GP gibi onun da cılız sesi pek duyulmamaktadır. Ashında gerek YTP ile CKMP, gerekse GP büyük bir pazarlığın havasını yapmaktadırlar. YTP'nin iki elin parmakları kadar kalan parlamenterleri, belki de önümüzdeki günlerde çeşitli partilerde eriyebileceklerdir. Fakat Albay Türkeş ile Profesör Feyzioğlu'nun durumu daha başkadır. Demirel'in tekrar parlamentoya getirmeyi düşündüğü Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı, işte bu pazarlığın ağırlık noktasıdır. Eğer Seçim Kanununda millî bakiye ve müşterek oy pusulası bırakılacak olursa, CKMP, GP ve MP'nin Terör Kanunu Tasarısı'nı desteklemeleri sağlanabilecektir. Bu arada bir de Tedbirler Kanununun kaldırılması söz konusudur... Gerçi bu tasarıların parlamentodan geçmesi için AP gerekli çoğunluğa tek başına sağlayabilecek durumdadır ama, muhalefet partilerinin tek cephe birleşmesi, işleri güçleştirip sürünce mede bırakabilecektir. Bu bakımdan Süleyman Bey, küçük partilerle pazarlığı mutlak surette gerekli görmektedir.

Hedef TİP'in ortadan kaldırılması, sosyalist akımın ezilmesidir. Ortanın Solu'nu iç-

Kudurmuşluk

Yaşar Kemal

İki üç yıldan beri iktidar gazeteleri halkı kıyama çağırıyorlar. Başbakanından tutun da Milletvekillerine kadar halkı kıyama çağırıyorlar. Kendisini meşru sayan bir hükümet ve onun organları, örgütleri bunu nasıl yapar? Bir iktidar başıyla ardıyla bir halkı, muhaliflerine karşı nasıl kıyama durmadan çağırır? Ve muhalifler susar ve savenlar susar ve herkes susar.. Bu ne biçim iş? Bütün bu çağırılar önemsiz iktidar gazeteleri ve iktidar ileri gelenleri durmadan niçin halkı kıyama çağırıyorlar? Ne diyorlar, bütün sosyalistler komünistler, komünistler de vatan hainidir, onun için bu komünistleri toptan öldürün diyorlar. Durmadan durmadan bu telkini yapıyorlar halka, Kandırılmış, sömürülmüş halka.

Tehlike gittikçe büyüyor. Gerçek, sağıcı gazeteleri her gün şöyle bir aşıp bakalım. Bunlarinki bir demokrasi oyunu mücadelesi bile değildir. Bunlar ya düpedüz şeriat istiyorlar, ya düpedüz kapitalizmin kanlı savunmasını yapıyorlar. Ya vatan haini dedikleri muhaliflerine karşı orduyu, halkı kıyama çağırıyorlar. Orduyu düpedüz kıyama teşvik ediyorlar, sonra da ellerini kollarını sallaya sallaya geziyorlar.

Yoksa kıyama çağırıyor, orduyu kıyama teşvik suç değil mi Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında?

Ben daha önce de yazdım. Sosyalistler, her gün kompradorlar vatan hainidir diye yazarlarsa.. bu zenginleri tümü de kompradordur, vatan hainidir, diye yazarlarsa, bu zenginleri ortadan kaldırmadan Türkiye kurtulmaz, diye yazarlarsa, orduyu, gençliği, köylüleri, işçileri her gün her gün kıyama çağırılarsa ne olur? Heey, komprador usakları, akılsız herifler söyleyin ne olur dersiniz? Türk halkı ne kadar kıskırtırsanız kıskırtın, halk vatansever, millî güçlere karşı kıyama kalkmaz. Kalkması için hiç bir sebep yok. Ama zenginlere karşı ayağa kalkar. Ayağa kalkarsa o güzelim, kırsal ayda iki bin, üç bin lira olan, o da bir tek dalre-si, apartmanınızdan, hanlarınızdan hamamlarınızdan taş üstünde taş kahr mı? Biz sizin yaptığınızı yaparsak o aç bıraktığınız

milyonlar, aç ve çıplak bıraktığınız milyonlar size sağolun varolun mu der sanıyorsunuz. Ha, ne sanıyorsunuz?

6/7 Eylül olayları sizin böylesine ahmakça tahrik ettiğiniz halkın yarattığı bir sonuçtu. Bir kıyama denemesiydi. Böyle bir harekette bizim Basınköydeki daha ruhsatı çıkmamış, yarım, çamur içindeki kooperatif katını mı yıkarlar sanıyorsunuz? Yıkarlar da içinde beni öldürürler mi sanıyorsunuz? Öyle mi? Öyleyse sizin o güzel aklınıza turp sıkayım. Tahrik ettiğiniz halk belki de bir an için bizim eve uğrar. Belki de benim kitapları parçalarlar. Ama sonra ne olur, o halk Boğaza akmaz mı? Nişantaşına, Ataköye, Ayazpaşaya, Şişliye, Teşvikiyeye, Topağacına, Südiyeye, Adalara, Modalara uğramaz mı sanıyorsunuz? Öyle mi? Öyleyse o güzelim aklınıza gene turp sıkayım.

Sonra bir boşanmaya görsün halk, çiftliklerini talan etmez mi? Bin yıldır siz yatarsınız, halk bakıyor... Kıyamet kopmasın sanıyorsunuz? Öyleyse halkı her gün her gün niçin kıyama çağırıyorsunuz?

Ben size demedim mi daha önce, yapmadım mı daha önce, halkın açlığından başka, bizim canımızdan başka yitireceğimiz bir şeyimiz yok. Bir canımızı da yurdumuza adanmışız. Bir yanlışlık olur da başımıza bir hal gelirse, o da memleket sağ olsun. Ergeç zalimlerin, kıskırtıcıların hesabı görülür. Hem de tez günde. Biz diyoruz ki, biz haklıyız. Halkı inandırıcak bizden yana gelir. Demokratik yoldan iktidarı ele alırız. Erken ya da geç. Bunda korkulacak ne var da halkı her gün bize karşı kıyama çağırıyorsunuz? Şundan bir tılec emin olun ki, ama azıcık aklınız varsa, bu doldurduğunuz halk tüfeği mutlaka mutlaka geriye tepecektir. Halk bana ne yapacak yani. Bir dikili ağacım, yok ki... Hanım Hanımın yok ki... Türkiye'nin gelirlerini Avrupa ve Amerika ya ben taşıyorum ki...

Heey, kompradorlar ve de komprador usakları hele bir ayağa kaldırın halkı, hele bir kalksın... Dünyanın kaç bucağı olduğunu o zaman görürsünüz. Dünya başımıza çatır çatır nasıl yıkılır o zaman görürsünüz.

retti bir elbise gibi sırtına geçiren CHP de, geçen haftaki konuşmalardan anlaşıldığına göre, bu oyuna büyük bir rahatlıkla dahil olmuştur. TİP'i tehlikeli parti ilân etmiştir. Ama bu hesap yanlış çıkacaktır.

• Aybar'ın Doğu gezisi ve tehlikeli sayılan görüşler...

TİP Genel Başkanı Aybar'ın geçen hafta çıktığı Doğu Gezisi'nde halkın TİP'e gösterdiği ilgi, tek sosyalist partinin halka nasıl mal olduğunu göstermiştir. Aybar, Van'da yaptığı konuşmada, TİP'in «düzeni değiştirmek»ten neyi kastedtiğini açık seçik ortaya koyarak şöyle demiştir:

«Haksız, insafsız düzen değişecektir. Değiştirilmelidir. Düzenin değiştirilmesinden ne anladığınızı bir defa daha ortaya açıkça koymak isterim:

1— Emekçi halkın sömürülmesine yol açacak ekonomik ve sosyal ilişkiler değiştirilecektir. Yabancılarla, Amerika ile ortaklaşa emekçi hal-

kımızı sömüren toprak ağalarının, ihracatçı ve ithalatçıların, fabrikatörlerin ve bankerlerin lehine dönen devlet çarkı emekçi fıkara halk yararına döndürülecektir. Millî ekonomi bu bir avuç büyük sermayedarın temsil ettiği özel sektörün hakimiyetinden çıkartılacak, halkın ihtiyaçlarını karşılar hale getirilecektir.

2— Köklü reformlar yapılacaktır. Ağaların elinde en çok 500 dönüm toprak bırakılacak, topraksız köylüye, toprağı yetmeyen köylüye parasız toprak dağıtılacaktır. Ayrıca köylüye yardımcı olacak tarım istasyonları kurulacak, kooperatifçilik teşvik edilecektir. Dış ticaret, bankacılık, sigortacılık millileştirilecek, bir avuç vurguncunun halkın sırtından milyonlar kazanması böylece önleneyecektir. Millî ekonominin gereklerine göre büyük endüstri dalları devlet eliyle kurulacaktır.

3— Özel sektör plana bağlı kaldırılı, yurdun sanayileşmesine yardımcı olduğu sürece makul ölçülerde desteklenecektir.

4— Küçük teşebbüs sahipleri, devletin tam desteğine kavuşacaktır.

5— Amerikan emperyalizminin ve yabancı sermayenin politik, ekonomik ve sosyal hayatımızdaki hakimiyetleri ne son verilecektir.

6— Anayasa eksiksiz, tasmam uygulanacaktır.

7— Bütün bu işleri Anayasaya sahip çıkan, devlete sahip çıkan, işçiler, köylüler, küçük esnaf, küçük memuru, namuslu aydınlarıyla emekçi halkımızın kendisi yapacaktır.

Öteki partiler ise kapitalist düzeni muhafaza eden partilerdir. Aramızdaki temel fark buradadır. İşçiler, köylüler, tarım emekçileri artık gözle rinizi açınız. Uyanış başlamıştır. Emekçilerin dış ve iç sömürücülerden kurtuluş günü yakındır.»

Türkiye için asıl tehlikeli olanlar, yukarıdaki görüşler değil, yukarıdaki görüşleri tehlikeli sayanlardır. Ecevit ve arkadaşlarının konuşmaları, bu tehlikeyi zamanında açığa vurmuştur.

Sosyalist Türkiye İşçi Partisi, artık, CHP de dahil kapitalist düzenin savunucusu diğer partilerin ve emperyalizmin karşısında emekçi halkın çıkarlarını tek başına savunmak durumundadır.

Sonora - 64 Oyununun Son Perdesi Oynanıyor

SONORA - 64'ün yetiştirileceği bölgeler...

Sonora-64 adlı oyunun halen Türkiye'de son perdesi oynanmaktadır. Geçen hafta da bildirdiğimiz gibi, Sonora-64'ün Türkiye için sakıncalı olduğunu ileri süren bilim adamlarını Tarım Bakanı Bahri Dağdaş «Bolşeviklik»le suçlayarak bilimsel bir tartışmayı tehditlerle örtbas etmek istemiştir.

Oysa, Sonora-64, Amerika'nın Türkiye'nin tarımsal ekonomisi üzerinde oynamak istediği oyunların en yenisi ve bütün vatanperverlerin bu oyunu dikkatle izlemesi gerekmektedir.

Amerika'nın hazırladığı ve Tarım Bakanı Dağdaş'ın uyguladığı oyunun başlangıç tarihi 1951'dir. O sıralarda üstün verimli olduğu ileri sürülen yeni bir mısır türü için açılan kampanya Amerikan Hükümetinin dikkatini çekmiş ve Üniversitelere «Yerli mısır ile yeni mısır arasındaki farkların tesbit edilmesi» yolunda emir verilmiştir. İki yıl süren araştırma ve çalışmalar sonunda hazırlanan raporda, yeni mısır türünün Amerika için yararlı olmadığı belirtilmiş ve yerli mısır üretimine devam edilmesi tavsiye edilmiştir.

Amerika'ya yararlı olmadığı anlaşılan bu yeni melez mısır türü için ikinci deneme bölgesi olarak Türkiye seçilmiştir. Fakat Türkiye'deki çalışmalar da fiyasko ile sonuçlanmış ve Türk çiftçisi yerli mısırını yetiştirmeye devam etmiştir.

Bütün bunlar olup biterken açık sorununa çare arayan Hindistan, Amerika'ya başvurarak tahıl yardımını istemiştir. İlk anda Amerika yıllık 19 milyon tutarındaki tahıl üretiminin 4 milyon tonunu Hindistan'a göndermekte sakınca görmemiştir. Fakat ki-

sa bir süre sonra yıllık üretiminin 12 milyon ton'unun Hindistan'a aktığını gören Amerika Birleşik Devletleri, tedbir alma yoluna gitmiştir. Melez bir buğday tohumu üzerinde yapılan çalışmalar tamamlanmış ve ilk deneme ülkesi olarak Meksika seçilmiştir. Meksika'da geliştirilen ve Sonora-64 adı verilen tohumluk buğdaydan alınan ürün, gene de Hindistan'ın ihtiyacını karşılayamamış ve ikinci deneme ülkesi olarak Türkiye ele alınmıştır. Bu iş için Türkiye'nin Tarım Bakanı Bahri Dağdaş özel olarak Amerika'ya davet edilmiştir.

Plana sahip çıkan Tarım Bakanı Dağdaş da teşkilatına, «Meksika buğdayının yetiştirilmesi - Tarım Bakanlığı Bülteni No: 2» adlı bir broşür göndermiştir. Broşürde şöyle denilmektedir: «Meksika buğdaylarının yetişebileceği bölgeler Akdeniz, Ege, Güney ve

Güneydoğu ile Marmara bölgeleridir. Bu bölgelerde kışlar ılımlı geçer ve genel olarak yağış miktarları da bunların yetişmelerine kâfidir. Bu buğdaylar bilhassa soğuktan çok zarar gördükleri için kışın hararetin sıfır altında 5 dereceye kadar düştüğü ve uzun süre devam ettiği yerlerde yetiştirilmeleri kâfidir.» Broşürde, ayrıca, tohumdan iyi mahsul alınması için yapılması gereken temizleme ve gübreleme çalışmaları izah edilmekte ve bu tavsiyelere uyulduğu takdirde 400-600 kilogram ürün alınabileceği bildirilmektedir.

Tarım Bakanlığı'nın Sonora-64 hakkında verdiği bu göz kamaştırıcı bilgileri, Türkiye Meteoroloji Cemiyeti kökünden çürüterek şu açıklamalarda bulunmuştur:

«Minimum hava sıcaklığının -5 derecenin ve yağış miktarının da 600 mm.'nin altına

Sonora'nın
savunucusu
Tarım
Bakanı
Bahri
Dağdaş

düştüğü yerlerde iyi ürün vermeyen Meksika buğdayları, toprak bakımından da oldukça müşkülpeşenttirler. Meyilli ve kuru araziye severler ve oldukça da bol miktarda gübre isterler. Demek oluyor ki, bu buğdaylar ancak memleketimizin en kıymetli topraklarında, yani mensucat sanayine, turfanda meyve ve sebzeçiliğe elverişli topraklarında yetismeye müsaittir. Buna rağmen, fazla sert geçen yıllarda da iyi ürün vermezler. Meselâ kış biraz sertçe geçen bu yıl Tarsus'ta ekilen ve ziraat teşkilatının da devamlı kontrolünde bulundurulmuş Meksika buğdayı tarlalarından dönüm başına ortalama 335 kilogram ürün alınabilmiştir. Bu ürünün net kârı çiftçi için olsa

olsa dönüm başına 100-150 liradır. Oysa memleketimizin bu çevre ve yörelerindeki topraklarda yılda iki mahsul alınan ve çok kârlı olan sebze ziraatı dışında bir dönüm narenciyeden 3.000-3.500, bir dönüm muzdan 8.000 - 10.000, bir dönüm sulu topraktan da 400-750 lira net kâr elde edilmektedir.»

Görüldüğü gibi, Sonora-64'ün memleket kalkınmasına hizmet etmesi şöyle dursun, Amerika'ya rakip Türk pamukçuluğu ile zeytin ve narenciye üretimimizi baltalayarak çiftçinin gelirinde düşüş yaratması ve ihracatımızı azaltarak Türk ekonomisini biraz daha bağımlı hale sokması kaçınılmaz sonuç olacaktır. Bilim adamları bu gerçeği ortaya koymuşlardır. Dağdaş ise bu gerçeği açıklayanlara «Bolşevik!» demektedir.

Ama Türk köylüsü mahsulünü aldığı zaman kendisine oynanan Amerikan oyununu farkedecek ve Tarım Bakanı Dağdaş'ı «Bolşeviklik!» suçlamaları da, ağır sorumluluktan kurtaramayacaktır.

BU KİM
?

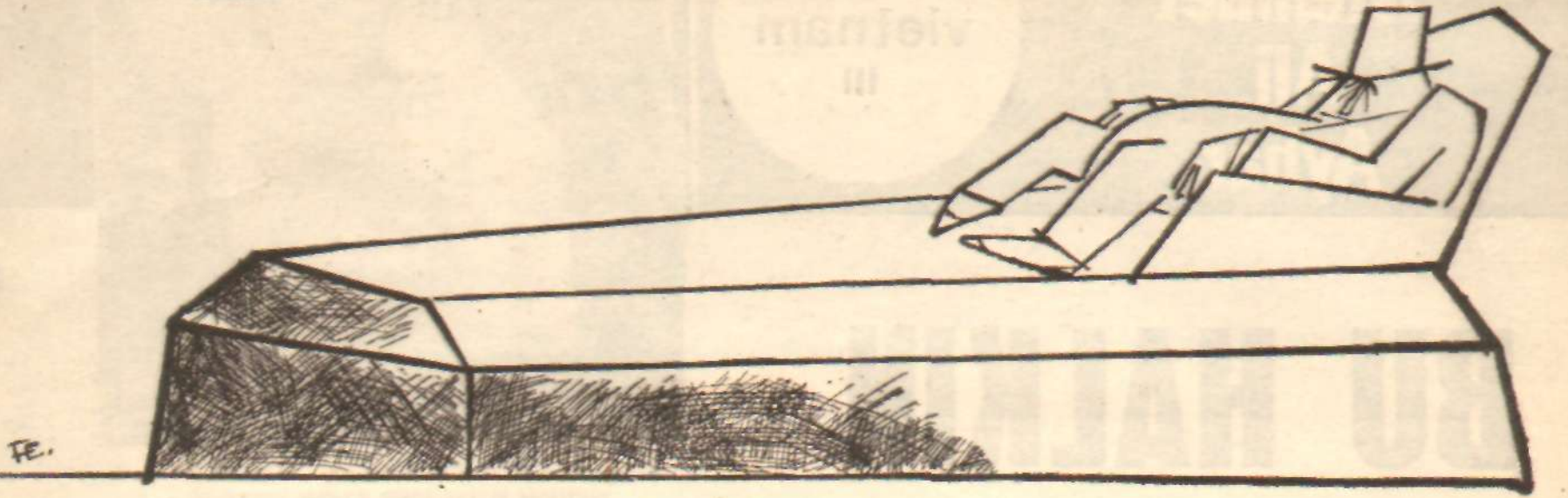
Babasının İngiliz casusu olduğu söylenen, eseri bulunmayan, halen Amerika'larla ilişkisi olan ve polise hizmet ettiği iddia edilen profesör kimdir?

herkes düşünce ve kanaat,
hürriyetine sahiptir, düşünce
ve kanaatlerini söz ve
yazı, resim ile, veya baş-
ka yollarla, tek başına, ve
ya toplu olarak açıklaya-
bilir, ve yayabilir.

ANAYASA

can yücel

SIKIYSA!

EŞYANIN TABİATI...

SINIFSAK TÜRK EĞİTİM VAKFI

İDRİS KÜÇÜKÖMER

«Türkiye Okur-yazar oranı 1930-1965 döneminde %19'dan %48'e (1) yükselerek %29 bir artış göstermiştir. Bu artışın yıllık ortalaması %0,8'dir. Türkiye'de ilköğretim çağını geçirmiş olan ve okul dışında mevcuda ek (2) olarak yaratılacak eğitim imkânlarından yararlanması gereken okuma - yazma bilmeyen nüfus sayısı 1967'de 11,5 milyondan 1972'de 14 milyona, 1977'de 18 milyona çıkmaktadır.»

İkinci Beş Yıllık (1968-1972)
Kalkınma Planı, Eğitim,
Sahife 47 (Resmî Gazete)

Yukarıki dramatik ifadeleri ile plan, mevcut kurum ve eğilimlerle Türk sosyal sisteminin değerlendirilmesi için bize yeterli bir belge vermektedir. Buna göre, sosyal sistemimizin tâ 1930'lardan günümüze kadar ve gelecekte de devam edecek bir iflâsın içinde olduğu gayet açıktır. Demek ki, Türkiye'de milyonlarca can yozlanmaya, zavalılaşmaya terk edilmiş ve edilecektir. Bunun vebali birkaç politikacıda değil, onları da kullanan ve büyük kitlelerin insanlıktan çıkarılmasında çıkarı olan sınıflarıdır.

Plânda gösterilen eğitimin ilkelerinden biri de şudur:

«Önceki eğitim imkânlarının eksikliklerinden gelen yetersizlikleri giderici metodlar kullanılacak, kabiliyet ölçü olarak alınacaktır. Genel eğitim ve teknik eğitim dağıtımı her kademedeki tek bir değerlendirme sistemi (3) ile sağlanacaktır. (Plan, sahife: 46)

Burada dikkat edilecek önemli nokta şudur: 27 Mayıs hareketinin getirdiği Anayasa'da bazı toplumcu ilkeler, Türkiye'de belli bir sınıfın ekonomik çıkarlarına, dolayısıyla dünya görüşlerine uymamaktadır. Bu sınıf içinde özellikle bir zümre ağır basmaktadır. İşte bu zümre, uluslararası tekelci kapitalizmin yerli temsilcileri olan, dış ticaretle doğrudan (ithalat-ihracat ile) ve dolaylı uğraşan kimselerden meydana gelmiştir. Bunlar, dış ticareti ve ona doğrudan ve dolaylı bağlı sanayileşme sürecini ve bunların finansmanını sağlayan mali kurumları, bu arada bankalar sistemini kendi çıkarlarına kontrol edenlerdir. Sanayileşme işi, ithalâta bağlı olduğundan, kat'iyen bu zümrenin tekelinden ayrılmaz da. Kısaca, Türk ekonomisinin dışa bağlı iplerini Türkiye'de bu zümre elinde tutmaktadır. İşte bunlar, biraz toplumcu olan ilk planın amaçlarına, birbirine bağlı olarak gerek dış ticaret, gerek sanayileşme ve gerekse finansman meselelerinde gizli ve açık elleriyle bir

yana itmeyi becermişlerdir. Kapitalist kesimin önceliği, onun gelişme kurallarına uygun bir politika istemi, sistem empoze eden biçimde dış kredilerinin bir şartı olarak Amerika tarafından isteniyordu (Bunun eski ve meşhur örneği Ereğli Demir-Çelik Kurumu, en yeni örneği de Samsun'da kurulacak Bakır tesisleridir). Amerika'nın bu müdahalesinin eğitim alanına da girmesi çok doğaldır. Burslar, Amerika'ya münevvebe ile profesör seyahatleri, çeşitli eğitim kurumlarında araştırmaların finansmanı, barış gönüllüleri gibi. Halen bunlardan en önemli biri ise, İstanbul'da Akbıyıkta Fuat Köprülü'nün evinde kurulan Amerikan Araştırma Merkezidir. Bir C.I.A. Merkezi olduğu söylenen evin müdavimleri olan Üniversite hocalarından hepsini itham etmek haksızlık olur. Fakat dünyanın benzer yerlerinde kurulan böyle kurumların bazı profesörleri çeşitli mükâfatlarla şartlandırmadıklarından emin olabilir miyiz? Amerika'nın, kapitalist dünyanın değerlerini savunması adına, kendi hegemonyası için bunları yapması kendi açısından tutarlıdır.

Benzer davranışları, kendi çıkarları için iç kapitalistlerimiz de yapmak isteyeceklerdir elbette. Bunu, sanki evrensel bir hukuk düzeni varmış gibi böyle bir takım değerler sistemi ile savunacaklardır da. İşte bu çeşit özel kesim hareketlerinden biri de söz konusu Sınıfsal Vakıftır. Vakfın gazetelerde çıkan kurucu isimlerini çok dikkatle tekrar tekrar okuyunuz. Göreceksiniz ki, kurucuların büyük ekseriyeti dış ticareti doğrudan ve dolaylı yürüten başlıca kimselerdir. Diğerleri, yine kısmen dışa bağlı sanayici-toprak ağası, banka müdürleri (Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası Umum Müdürü dahil), bunların müşaviri durumunda olan iktisatçı, hukukçu uzmanlar, vekaillerdir. Yalnız listede nasıl yer aldıklarına hayret edilecek kimseler de var. Netekim, Sayın Nadir Nadi, ben İnönü'den de ileride sosyalistim diyen Sayın Nihat Erim, Teknik Üniversite Rektörü Sayın Bedri Karafakioglu Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın arkadaşımız Çumhur Ferman gibilerini sayabiliriz. Onlar isimlerini vermeden önce mutlaka düşünmüşlerdir. Herhalde Vakıflarda var kabul edilen iyi niyet (ki bir kısım kurucunun bu niyette olması normaldir) bunda da var saymışlardır. Oysa, belli bir sınıfın hem de ekonomik olarak dışa bağlı bir sınıfın vakıf kurduğu dünyanın neresinde görülmüştür. Bizim bildiğimiz vakıfları kişiler ya da aileler kurar.

Kurucular arasında her nasılsa alınmış yukarıki kimseler, kurucuların sınıf çıkarları ile Türkiye'deki dengesizlikler arasında bir ilişkinin var olup olmadığını düşünmüşler midir? Öyleyse, aşağıdaki kısa hikâyeye geçelim.

Bundan 2,5-3 sene kadar önce idi. Şimdiki Vakfın kurucuları içinde bulunan Amerikan sermayesi ile çalışan ve kapitalist kesimin en faal elemanlarından görünen biri, İstanbul Üniversitesinde bir hoca grubuna başvurmuş, bir miktar paraları olduğunu bunu öğrenciler için kullanmak istediklerini söylemiştir (oysa o zaman iyi niyet, bu paramın 1961 de kurulmuş Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağışlanması gerektirirdi ki, bu kurumun amaçları yeni Vakfın amaçlarıyla ayatır). İlk temastan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat, Hukuk Fakülteleri ve Teknik Üniversitenin bazı profesörlerinden meydana gelen gizli olduğu söylenen bir grup kuruldu. Her toplantıda huzur hakkı alan grup üyesi hocalarla araştırma adı altında tartışılan esas konu, Üniversitedeki solcu bilinen hoca ve talebelerle nasıl mücadele edileceği idi. Bazı hocaların böyle bir çalışmadan hoşlanmaması, toplantılara devam etmemesi ve durumun duyulması üzerine grup dağılmıştır. Aradan zaman geçmiş ve 13.7.1967 tarihinde, Medenî Kanunda son derece önemli bir değişiklik getiren Yeni Vakıf Kanunu çıkarılmıştır. Amerikan biçiminde olan bu kanun ile Vakıflara yapılan tahsis ve bağışlara türlü vergi muafırlıkları getiriliyordu. İşte bu kanunun hazırlanışı ve yeni Vakfın kuruluşu arasında bir paralellik görmemek kabül değildir.

Yeni Sınıfsal Vakıf, ekonomik konularda olduğu gibi plânda kabul edilmiş tek değerlendirme ilkesine karşı olarak öğrencilerin seçiminde ayrı bir değerlendirilmeye gidecektir. Kimlerin ve hangi okullara gideceğini Vakıf yöneticileri kararlaştıracaktır (şartlı bağışlar hariç). Acaba böyle bir seçme, 40 kûsur bin köyü olan ve değil doğru dürüst bir eğitim, okuma - yazma bilmeyenlerin mutlak sayısının on kûsur milyon olarak gittikçe artacağı Türkiye'de, fırsat eşitliğine, yardım adı ile iyi niyetlerden de yararlanarak bir sınıfın çıkarına âlet edilmeyecek midir? Milyonlar yanında, 1000 öğrenciye, mevcut okul kapasitesi içinde yer ayırtmak, meşhur deyimle, arabayı çeken atın önüne şalgam asarak atı kandırmaktan farkı mıdır? Neden devletin yaptığı bir fonksiyonu özel kesim ele almak istiyor? Milyonlarca aile bir piyango bileti peşine neden düşürülsün? Bu sınıfsal kurum ile gözetilen iyi niyetten midir? Neden aynı amaçlı bir devlet kuruluşu desteklenmez? Siz Sayın kurucu Rektörler, aynı amaçlı Kredi ve Yurtlar Kurumunun halâ yöneticisi misiniz? Bu soru, «Üniversite hükûmetin yanındadır» diye beyanat veren İstanbul Üniversitesi Rektörüne sorulmamıştır elbet.

Adına Türk kelimesi de katılmış, Sınıfsal Vakıf sınıfına hayırlı olsun!

Mehmet
Ali
Aybar

vietnam
III

Bombardımanda anne ve babalarını kaybeden iki çocuk yüzlerinde savaşın bütün dramını taşıyorlardı...

BU HALKIN SAVAŞIDIR!

Gecenin karanlığında THIEM ve Berger ile, başımızda çelik miğferler, yolun yamacında tam siper olmuşuz. Ayaklarımız çeltik tarlasının batağna değişiyor. Göz hizasında iri lastikli askeri kamyon tekerlekleri. Ve ufukta, Güney Batı'ya doğru turuncu şimşeklerle gölgelenen, izli mermirlerin ördüğü ışık dantelâsı.

Sağırlaştırıcı ısıklı bir cayırtı. Sanki tayfun rüzgârları huniden geçiriliyor. Göremediğimiz F-105'ler çok alçaktan uçuşuyorlar. Üzerimizden bu ikinci geçişleri. Şiddetli gittikçe artan ve bir anda her şeyi kaplayan bu madeni ısıklı, miğferlerimize olanca ağırlığı ile basıyor. Her asferinde başımız omuzlarımızı gömülüyor. Ve içimizde kabarak kopma noktasına gelen bir bekleyiş: Hiç bir şey yapamamanın öfkesiyle ufuktaki turuncu şimşeklerin, kamyonlarla kaplı yolun üzerinde çakmasını bekliyoruz.

Uçaklar bizi çeltik tarlalarının ortasına yakalayınca, Vietnam'lı dostlar çok telaşlandılar. THIEM, koruyucu meleşimiz, sağa sola koşup bize sığınak aramağa başladı. Gecenin karanlığında yol bembeyaz bir gerit gibidir. Uçaklar görür. Kamyonların kara lekeleri de görünür. Yoldan uzaklaşmak lâzım. Ama yolun iki yanı çeltik tarlalarının batağı...

Agustos'un 7'si idi. Saat 21 sularında, NAM DINH'den NINH BINH'e gidiyorduk. Haftalardır gece gündüz bombalanan PHULY'yi geçmiş, davlumbazlar üzerindeki seygar köprüyü aşmıştık. Köprüyü şafakla kaldırıp geceleri kuruyorlar mış. Kızıl nehrin bir kolu üzerindeki koca beton köprü'nün ikiye bölünmüş iskeleti sağımızda. Solumuzda bir dizi askeri kamyon geçit verilmesini bekliyor.

Kraterler arasında, sütrelenmiş farlarımızın kör ışığını izleyerek yol alıyoruz. Birden **«MAY BAY! MAY BAY! Uçak! Uçak!»**** diye bağırıldığını duyduk. Kamyon şoförleri yolda çalışan milisçilerdi bunlar. **«Işıkları söndürün! Durun!»**** diye haykırıyorlardı. **«MAY BAY! MAY BAY!»**** Durduk.

Milisler

NAM DINH'den 18'de çıkmıştık. PHAN VAN BACH Yargıtay Başkanı doshumuz.

— Alasca karanlıkta uçaklar gelmiyor. Denedik. PHULY'yi alasca karanlıkta geçeceğiz, diyordu.

BACH, Teğmen THIEM, Berger ve

ben aynı jeep'teyiz. Şose demiryolunu boyluyor. Bisikletle isten, tarladan dönen kadınlar, erkekler... Bisiklete ikişer ikişer biniyorlar... Biri sürüyor, biri bagaj yerinde oturuyor. Başlarında konik hasır şapkaları, kadınlar taze bir dal gibi dimdik duruyorlar arkada. Çoğunun omuzunda tüfek var. Erkeklerde hafif makinah. Milis kuvvetlerinden olmaları. Kız erkek bütün gençler, işçiler, köylüler milisçi. İşyerlerinde, fabrikalarda, tarım kooperatiflerinde, halk gönüllü milis teşkilatı kurmuş. Nizamî ordunun, mahalli silâhlı kuvvetlerin belkemiğini teşkil ediyor milisler. Silâhları gece gün düz hep yanlarında. Her yerde, her zaman düşmanı vurmaya hazırılar. Hanoi'de kaldığımız otelin kadını erkekli bütün müstahdemleri milisçi idi. Hava akınlarında önlüklerini çıkarıyorlar, miğferlerini başlarına geçirip, kimi avludaki makinah tüfek yuvasına koşar, kimi de ilaç çantası boyunda ilk yardıma hazır beklerdi.

Vahşet!

KUZEY'de savaş uçaklara karşı olduğundan milisçiler hava savunmasında vazife yapıyorlar. Ayrıca, enkaz kaldırma, ilk yardım, yolların, su bentlerinin onarımında da çalışıyorlar. Hepsini de gönüllü. NAM DINH'de 14 yaşında bir kızla tanışmıştık. Bize konser veren öğrenci korosunun en küçük artistiydi. Yakasından bir işaret vardı: **«Nedir bu?»**** diye sormuştum. Övünçle, **«Milisçiyim»** cevabını vermişti.

GÜNEY'de milisçilere gerillacı deniyor. Savaşın yükü onların omuzunda. 3-5 kişilik küçük, fakat son derece hareketli birlikler halinde dolaşıyorlar. Koca bir bölüğü pusuya düşürüp darımadığın eden onlardır. Amerikan üslerini havan topuyla döven gene onlardır. Saygon'un göbeğinde baskınlar yapan onlardır.

PHULY'ye yaklaştıkça, yol, yol olmaktan çıktı. Kimi doldurulmuş, kimi henüz doldurulmamış koca koca kraterler, çukurlar, hendekler... Hoplaya zallana ilerliyoruz. Bazen kraterler öyle derin, öyle geniş ki, etrafından dolasmak zorunda kalıyoruz.

Amerikalılar son zamanlarda 3 bin Libre'lik bombalar kullanıyorlar. Bunlar 28-30 metre kutrunda, 8-10 metre derinliğinde kraterler açıyor. PHULY'yi bombalamakta özel bir ısrar gösteriyorlar. Şehirde 125 görevliden başka kimse kalmadığı halde, bizim NAM DINH'de kaldığımız son iki gün içinde bile defalarca saldırdılar PHULY'ye. PHULY, NAM

DINH'e yakın. Uçakların her saldırısını izliyebiliyorduk.

El fenerlerinin ışığında milisçiler türküler söyleyerek yolu onarıyorlar. Akşama kadar kimi tarlada, kimi fabrikada, kimi okuldaydı. Şimdi de gecenin bilmem kaçına kadar yol onaracaklar. Ne zaman uyur bu Vietnam halkı?

Demiryolu solumuzda. Yer yer bombalanmış, raylar fırlamış yerinden; eğrilmiş, bükülmüş. Bir lokomotif devriliş yan yatmış. Yarılmış gövdesi; bir takım borular sarkıyor. Tekerlekler, dingiller...

Ortalık iyice kararmaya başladı. Uçaklar gelmeden PHULY'yi geçebilecek miyiz?

PHULY'ye varırken yolumuzu kestiler. İleride **«gecikmeli»** bombalar varmış; zararsız hale getirilmek için uğraşılmış. Sosedan ana yolu bırakıyoruz. Şehrin içinden geçeceğiz. **«Gecikmeli bombalar»**, Amerika'lıların kahpe silâhlarından biri. Atıldığından 8-10 saat sonra patlıyor. Son zamanlarda **«bilyalı»**ların da gecikmelisini kullanıyorlarmış. Bilyalı bombalar bir tenis topundan büyük olmadığı için ve yüzlerce birden atıldığından, gecikmelilerini arayıp bulmak hemen hemen imkânsız.

Bu bilyalı bombalar, **«gecikmeli»** ol-

Mehmet Ali Aybar, Nam Binh'de Amerikan vahşetinin kurbanlarıyla bir arada.

sun olmasın, halkı çok kırıyor. Zaten bunun için icad edilmiş. Amerika'lılar bir kaç çeşidini denemişler. En tesirlişi şimdi kullandıkları **«Goyav»** lar. Bir tenis topundan büyük olmayan bu bombaların her biri, 300 çelik bilye ihtiva ediyor. Bomba patlayınca 5,5 milimetre kutrunda bu çelik bilyalar, tabanca kurşunu hızıyla etrafa dağılıyor. 25 metre mesa-

feden öldürücü tesirleri var. Bilyalı bombalar uçaktan **«ana bombalar»** içinde atılıyor. Her **«ana bomba»** 600 **«Goyav»** taşıyor. 1000 - 1500 Metre irtifada **«ana bomba»** açılıyor ve 600 **«goyav»** tabanca 250 metre, boyu 1000 metrelik bir alana saçılıyor.

Amerikalıların bu kahpe silâhı geri

Bombardıman kurbanlarından yaralı bir çocuk.

Amerikan uçaklarının başlıca hedeflerinden Yen Lam Şehri'nin bombardımandan sonra genel görünüşü (Fotoğraf Aybar tarafından çekilmiştir).

Phuly Köyü'nde bir hava akımında bilyalı bombalarla yaralanan bir ihtiyar köy hastanesinde.

Amerikalıların yangın bombalarıyla yakıp yıktıkları Yen Lam Kasabasında Aybar ve Soruşturma Komisyonu'nun diğer üyeleri enkazı inceleyiyorlar.

bitkisel örtüsünden yoksun kılmak, halkı aç bırakmak olduğu ortaya çıkmıştır. Ve Amerikanın Sesi Radyosunda bir konuşma yapan DIEM, «Bu komünistlere karşı son derece tesirli bir silâhtır. Yeni gelişen ülkeler kurtuluş mücadelesi adı verilen savaşları ezmek için bu silâhtan yararlanabilirler» demek zorunda kalmıştır.

İnsanlığın bütün manevi değerleri, milletlerarası hukukun temel prensipleri, kâh küstahça, kâh sinsice ayaklar altına alınmaktadır. Amerika VIETNAM'da topyekûn savaş yapıyor. «Yakılmış toprak» politikası uyguluyor: HER ŞEYİ YAKMAK, HER ŞEYİ YOK ETMEK, HER CANLIYI ÖLDÜRMEK...

Bomba yağmuru

PHULY, Hanoi'nin 100-120 kilometre güneyinde, yol kavşağında bir şehir. İlk kurtuluş savaşında Fransızlar tarafından yakılıp yıkılmış. Şimdi de Amerikalılar taş taş üstünde bırakmamışlar. Bir zamanlar PHULY şehri olan bir yerden geçiyoruz. Sağda solda taş yığınları, beton çöküntüleri koca kraterler. Jeep'imiz bir ölüm sessizliği içinde çok zorlukla ilerliyor. Tek bir canlıya rastlamıyoruz. Amerikan uçakları tonlarla bomba, roket, misil yağdırıyor: hâlâ da yağdırıyor.

Bu da bombardımanların bir özelliği. Yıkamak, yerle bir etmek, öldürmek yetmiyor bu canlılara. HAYATI yok etmek istiyorlar. Aynı hedefler tonlarca tekrar ısrarla bombalanmaktadır. PHULY'ye üstüste 47 defa saldırmışlar. 1750 ağır infilâk bombası, 1300 misil, 100 den fazla bilyalı ana bomba ve sayısız roket atmışlar. Nihayet PHULY 1200 haneli küçük bir şehir.

İl merkezi olan NAM DINH'e, 1965 Mayısından beri 1500'e yakın akın olmuş, 10476 ağır bomba, 8300 roket, 200 misil ve 117 bilyalı ana bomba atılmış. NAM

DINH büyük bir şehir, tekstil endüstriyel merkezlerinden biri. Hemen hemen 2/3 ü tahrip edilmiş. Şehrin en kalabalık semti olan HANG THAO silinmiş. Böyle iken Amerikalılar NAM DINH'e gene saldırıyorlar.

NINH BINH, PHAT DIEM, YEM LAN'da da durum aynı. Yerle bir edildikleri halde hergün tekrar tekrar bombalanıyorlar.

«Dâvacıyım!»

Anlaşıyor bu ısrarları. Çünkü VIETNAM halkını toprağından söküp atmak mümkün olmuyor. YEM LAN kasabası bakıyorsunuz bir harabe. Bütün evler yıkılmış yanmış. Bir kaç gün önce beş defa üst üste saldırmış uçaklar, köyülere tarladaymışlar. Önce bilyalı bomba atmışlar. Köyülere evlerine, evlerindeki sığınaklara girmiş. İkinci dalga yangın ve ağır infilâk bombası yağdırmış. Bu iki dalgayı üçüncü, dördüncü ve beşinci izlemiş... Toplam olarak bir iki saatte 550 ağır infilâk bombası, 400 den fazla roket, 22 misil ve 10 bilyalı ana bomba patlamış kasabanın üzerine. Yüzlerce yaralı ve ölü.

MAI VA YUYEN anlatıyor. 64 yaşında bir ihtiyar:

«Benim evim işte şurada idi. Bombalar yağmaya başlayınca karım üç torunuyla sığınaca girdi. İşte şu gördüğünü çukur. Çok küçük. Beni de almazdı. Ben de karşıdaki evin sığınacağına gittim. İşte şurada. Tam o sırada bizim evde bir yangın bombası patladı. Evler kerpleç ve bambu. Birden alevler her yanı sarıverdi. Sığınacağın üzerine yanan dam çökmüştü. Karımla çocuklar bağırtıyorlardı. Damı çekmeğe gücüm yetmiyordu. Komşular da yardıma koştular. Uçaklar bizi makinayla taramaya başladı, gene de biz geri kaçmadık. Karım, çocuklar bağırtıyorlardı. Bırakılır mı. Ama öteki evler de tutuştu. Ne yaptıkça fayda vermedi, karımla üç torunum bağıra bağıra yandılar gözlerimin önünde. Bunu böyle anlat Mahkemede. Amerikalıdan dâvacıyım. Cezasını verin.»

Ufuktaki ışık dantelâsı kayboldu. Huniden geçen tayfun rüzgârlarının maddenî ışığı kesildi. THIEM gülerken haydi gidiyoruz dedi.

Gelecek Yazı :

ÇELİGE KARŞI BAMBU'NUN SAVAŞI

kalmış ülkelerin baş kaldıran halklarını kırmak, dize getirmek için icad ettikleri besbelli. Geri kalmış toplumların halkı, kırlarda çalışır, çerden çöpten kumullarda yaşar. Sert cisimlere karşı tesirsiz olan bilyalar, bu fıkara, çıplak halkları kütüce öldürecek güçtedir. Öldürmeyip yaraladıklarının tedavisi de son derece zor. Sağlık donatımı bakımından yetersiz durumda olan geri kalmış ülkelerde röntgen ister, tehlikeli cerrahi müdahalelerin başarısını sağlayan türlü modern âletler ister; ve tecrübeli cerrahlar, hastabakıcılar ister. Düşünsün ki, her yaralının vücudunda 4-5, bazen 8-10 bilya vardır. Bunların yerini, içerde yaptıkları tahribatı tesbit etmek; maharetli ameliyatlara yapmak gerekmektedir. Üstelik yaralıları çoğu zaman nâpalmle de yanmış, infilâk bombalarının kesiriyle guraları buraları kırılmış, vücutlarında derin yaralar açılmış durumdadırlar.

İmha savaşı

Şu nokta iyice anlaşılmalıdır. VIETNAM Savaşı, alelade bir savaş değildir. VIETNAM Savaşı, mahallî bir savaş da değildir. Dünya ölçüsünde bir savaştır bu. Özgürlük savaşlarını bastırmak için Amerikan emperyalizminin hazırladığı planların, strateji, taktik ve silâhların VIETNAM'da genel provas yapılmaktadır. VIETNAM'da olup bitenler bu açıdan değerlendirilmelidir. Bilyalı bombalar, napalm, GÜNEY'de kullanılan kimyasal maddeler, «tarama» hareketleri,

toplama kampları, «tırmanma» politikası ve şehirlerin, kasabaların, köylerin bombalanması, su bentlerinin, hastane, okul ve tapınakların sistemli şekilde tahribi ancak bu açıdan bakılınca gerçek anlamlarını kazanmakta, VIETNAM Savaşı, NATO'su, CENTO'su, SEATO'su ve İkili anlaşmalarıyla bir bütün teşkil eden Amerikan emperyalizminin dünya hegemonyası planları içindeki yerine oturmaktadır.

Geride bırakılmış ülkeleri kapitalizmin boyunduruğunda tutmak Amerika için bugün bir numaralı mesele: Latin Amerika halkları, Afrika, Güney-Doğu Asya, Orta-Doğu ve Türkiye... Dünya politikasının sıcak tehlike merkezinin son zamanlarda Avrupa'dan Asya'ya kayması da bunu açıkça göstermektedir.

Amerika VIETNAM'ı stratejik ve ekonomik öneminden dolayı bir askeri üs, bir yarı sömürge haline getirmek için savaşıyor. Fakat aynı zamanda VIETNAM'ı yeni savaş usullerini, yeni silâhları denediği bir alan sayıyor. VIETNAM Savaşı ile üstelik özgürlük hevesine kapılacak halklara gözdağı vermek istiyor.

GÜNEY'de kimyasal maddeler, zehirli gazlar kullanılmaktadır. Amerikalılar bunu önce yalanladılar; sonra sırf ağaçların yapraklarını döküp ormanlarda gizlenen gerillâcıları safdışı etmek için kullandıklarını ileri sürdüler. Ve bu maddelerin insan hayatı için zararsız olduğunu iddia ettiler. Oysa kullanılan gaz ve maddelerin insan hayatı için tehlikeli bulunduğu ve asıl maksadın VIETNAM'ı

TOS ÜSTÜNE ZORUNLU BİR CEVAP

Sayın Baykurt, temel görüş ayrılığını reddeden yazısında bile «tutum ayrılığı»nın değil, «görüş ayrılığı»nın kanıtlarını vermiştir. Biz diyoruz ki, «Bir ekonomik çıkar aracı olan TÖS, temel tanımıyla sınıfsal bir mücadele aracıdır. Öyleyse tüm eylemleri, yasaların izin verdiği oranda bu temel özelliğince olacaktır.»

19

Eylül 1967 gün ve 38 sayılı ANT'ta, sendikamızın Sayın Genel Başkanı Fakir Baykurt'un, «TOS VE TEMEL GÖRÜŞ SORUNU» adlı yazısı yayınlandı. Sayın Baykurt, bu yazısında, TOS'te görüş ayrılığı bulunmadığını; kendisinin, sendikacılık anlayışında bu iddiayı ortaya atarlardan geri de olmadığını kanıtlamaya çalışıyordu.

Hemen belirtelim ki, bizim de candan dileğimiz, öteden beri budur; TOS'un yönetim kademelerinde, hiç de sırası değilken görüş ayrılıklarına gidilmemesidir. Ne var ki, Sayın Baykurt, TOS'un kendi anlayışı dışındaki gelişmesinden hoşnut olmadığını bir dergiye verdiği beyanla ortaya koymuş ve böylece TOS yönetimini kendisinden farklı düşünen

ve sürdürenleri savunmaya itmiştir.

İyi niyetle ve dikkatle incelediğimiz ANT'taki yazısında Baykurt, bütün çabalarına karşın, görüş ayrılığının varlığına inanmaları ikna edememiş, «tutum ayrılığı» iddiasını ispatlayamamıştır. Söylemek zorundayız ki, Sayın Baykurt'un yazısı daha çok çelişmelerden ve tutarsızlıklardan ibarettir. Gerçekten Sayın Baykurt, bir yandan karşı görüşleri savunmakta, öteyandan bu görüşlere yan çizerek, kendisine yüklenen (isnat olunan) görüşlerde ısrar etmeğe çalışmaktadır.

Fakir Baykurt'a göre:

1— Öğretmenin meslek sorunları ile yurt ve dünya sorunları arasında «bağıntı» var-

dır. Ancak, TOS'un yurt ve dünya sorunları üzerinde durabilmesi için «Önce örgütlü bir güç haline gelmesi» zorunludur.

2— Öteyandan, «Ancak üyelerin günlük yaşamları ve sorunlarıyla yakından ilgilendikten sonradır ki» yurt ve dünya sorunları üzerinde durulabilir.

3— Vietnam mücadelesine TOS de omuz verecektir. Ancak, «Vietnam sorununu TOS Sekreteri elbet çözemez.»

4— TOS, «Yurt sorunlarının çözümlenmesine omuz vermekten geri kalmamıştır, kalmayacaktır.» Ama «Bilimsel ve sosyolojik gerçek» odur ki, bu konuda öncülüğü sendikalar değil, bir siyasi parti yapacaktır.

Şimdi Sayın Baykurt'un üzerinde durduğu bu noktaları ayrı ayrı inceleyelim:

1— Görüldüğü gibi, Fakir Baykurt yurt ve dünya sorunları üzerinde «örgütlü bir güç» haline geldikten sonra durulabileceğini söylemektedir. Böylece Sayın Baykurt, biçim ve öz, sayı ve nitelik arasındaki koparılmaz ilişkiyi hesaba katmamaktadır.

TOS, yurt ve dünya sorunları üzerinde, «Örgütlü bir güç haline gelmeyi» beklemekten, ta kuruluşundanberi durmaktadır. Acaba durmasıydı, TOS yöneticileri Sayın Baykurt'un isteğine uyarak salt meslek sorunlarına, biçim ve sayı sorunlarına eğilmiş olsalardı şube ve üye sayımız şimdikinden daha mı çok olacaktı? Yoksa şube ve üye sayısının bugünkü sonuç, TOS'un yurt ve dünya sorunlarını da içine alan üstün nitelikli tutumunu sayesinde mi sağlanmıştı?

Bize kalırsa, 450 şubeye ve 45.000 üyeye ulaşılmasını sağlayan etmen, sonuncu sorunun cevabıdır.

Bir an için, örgütlü bir güç haline gelinceye dek üyelerimizin sadece günlük sorunlarıyla uğraştığımızı ve sayı gücümüzü ancak bu sayede geliştirebildiğimizi düşünsek bile, sıra genel yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşmaya geldiğinde, bu sorunlar hangi bilgi ve hangi becerilerle omuzlanacaktır? Sendikal vasıflardan yoksun üyelerin bir yerden

sonra eğitilmeleri, belli alışkanlıklardan kurtarılacak uzun vadede temel çıkarların bilinçli kavgalarına yöneltilmeleri mümkün olabilecek midir?

Sayın Baykurt da bilmeli ki, sosyal politikada niceliğin niteliğe önceliği diye bir şey yoktur.

2— «Ancak üyelerin günlük yaşamları ve sorunlarıyla yakından ilgilendikten sonradır ki» yurt ve dünya sorunları üzerinde durulabileceğine inanmak bilim dışı bir tutumdur.

Düşünelim ki, bir yandan günlük sorunlarla yurt ve dünya sorunlarının organik bağınından söz edilmekte, öte yandan «Toplum ve dünya düzeninden doğdu» belirtilen günlük sorunlar tüketilmedikçe ya bir süre sadece günlük sorunlarla uğraşılacakça yurt ve dünya sorunlarının çözümündeki mücadeleye katılmamak gerektiği savunulmaktadır. Hem de öğretmen, eğitim, yurt ve dünya sorunlarının çözümünde sıra güdülmeye söylenerek, yani gelişmeler içinde...

Aslına bakılırsa, biz bu iddiada da baklı bir çıkış noktası göremiyoruz. Bilim dışı da olsa, bir iddianın ortaya atılabilmesi için, ortada bir olgunun bulunması gerekmez mi? Peki, kuruluştan birinci olağanüstü kongremizin son saatının son dakikasına kadar, günlük sorunlarının çözümünü

isteyen hangi üyemize, hangi şubemize, önce yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşmak zorunda bulunduğumuz gerekçesiyle «Bekle» denilmiştir? Ya da sadece yurt ve dünya sorunlarıyla uğraşılmasından ötürü, günlük sorunların bir an için de olsa, yüzüstü bırakıldığı görülmüştür? Örneğin, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Tasarısı'ndan, emperyalizmden söz etmenin zaman ve para harcını gerektiren yanı neresidir; günlük sorunların çözümü münli durdurucu, «gereğinden daha az önemsenmesini» doğurucu özellikleri nedir?

Ortada bu türlü olgular var mıdır?

Öncülük

Sayın Baykurt'un herkesten daha iyi bilmesi gerekir ki, TOS kurulduğundan, olağanüstü kongresinin son saatına son dakikasına dek, üyelerin günlük sorunlarının çözümüne canla başla koşulmuştur.

Şunu da belirtelim ki, TOS'un olanaklarıyla bugüne dek daha çok öğretmen ve daha çok eğitim sorunu çözümlenebilirdi. Çözümlemediyse, bunu, bildiri ve söylevlerde halkçılık, anti-emperyalizm ve Vietnam gibi sorunlara değinilmiş olması neticesine bağlamak, gülünç olmaz mı? Üstelik, öğretmen ve eğitim sorun-

Öğretmen kıyımı

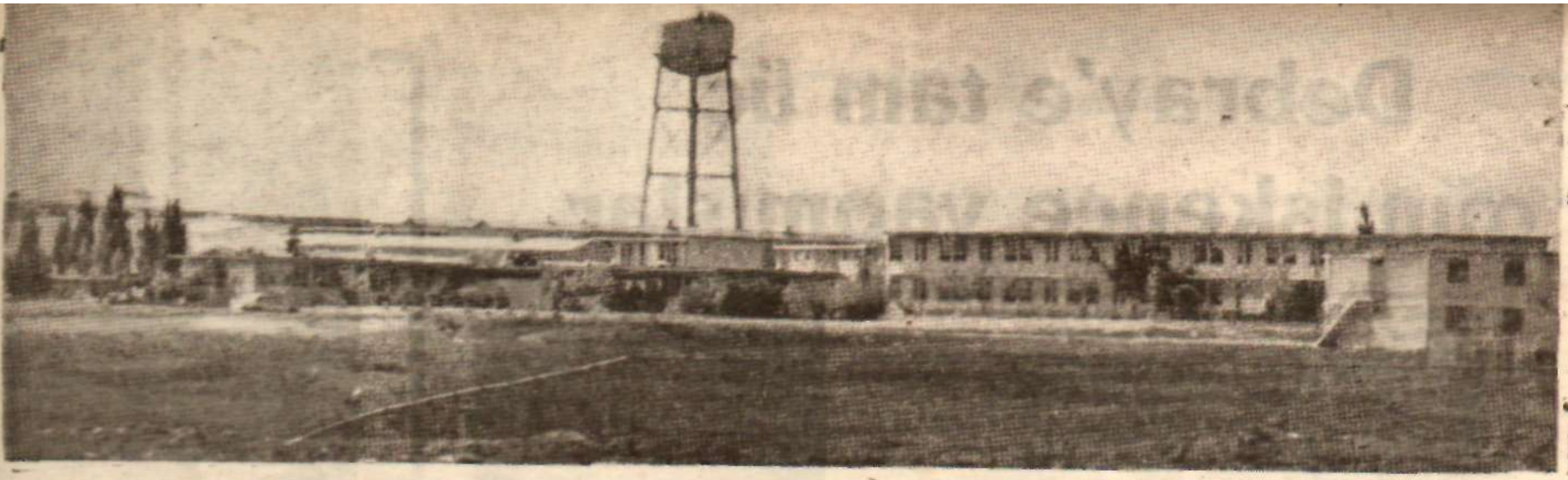
MİLLÎ Eğitim Bakanlığı'nın değişmiş olmasına rağmen millî eğitim topluluğunda öğretmen kıyımı bütün şiddetiyle devam etmektedir.

Geçen hafta içinde Antalya'dan A. Nuri Macit Çayır- alan'a, Rahmi Vural Erzincan'ın Mercan Köyü'ne, Adnan Kadoğlu Van'ın Özalp İlçesine, Ahmet Güney Kars'ın Bal- çeşme Köyü'ne, Tefik Şahin Mardin'in Sivrice Köyü'ne, Saffet Çalır Sür'e, Baki Ünal Ağrı'ya, Ömer Serin Kars'a tayin edilmişlerdir. Bu kıyımın sebebi, TOS'e bağlı bulunan öğretmenlerin Antalya Millî Eğitim Müdürü Ömer Lütfü Göksel'i istenmeyen adam ilan etmiş olmalarıdır.

Öte yandan Enez İlçesi Merkez İlkokulu öğretmeni Ahmet Kaya Turan da, Edirne Valiliği, Millî Eğitim Disiplin Kurulu kararıyla il dışına nakledilmiştir. Turan'a isnad edilen suçlar arasında, «Konuşma ve hareketleriyle İçki Parti- si'ne sempati duyduğunu açığa vurmak; memleket davalara- rının ancak sosyalizme düzeleceğine inandığını çeşitli yer- lerde, ifade etmek» de bulunmaktadır. Turan, anayasaya ay- kırı olan bu kararın iptali için Danıştay'a başvurmuştur.

Çorum İlköğretim müfettişi M. Kamil Karadeniz hakkın- da da Millî Eğitim Bakanlığı soruşturma açmıştır. Karade- niz'in teftişleri sırasında komünist ülkeleri övdüğü, öğret- menlere «sağcı mısın, solcu mısın?» diye sorduğu, Türkçe- de Namık Kemal parçasını işlerken «Günün Namık Ke- mal'lerini de sezdirmeniz lazım» diyerek Çetin Altan ve Nazım Hikmet'i kasdettiği ileri sürülmektedir.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu, öğ- retmen kıyımının şiddetlenmesi üzerine bir bildiri yayınl- layarak iktidara şu uyarıyı yapmıştır: «Türk öğret- menini (yaparız, olur) anlayışıyla oradan oraya hiçbir ana- yasa ve hukuk nedenine dayanmadan fırlatanlar bilme- lidirler ki, bu sorumsuzluklarının hesabını er geç verecekler- dir.»

Ant Objektifinde Bir Amerikan Üssü

Türkiye'nin Başkent'i Ankara'nın 29 kilometre yakınındaki Gölbaşı'nda, Amerika Birleşik Devletleri tarafından ikili anlaşmalara dayanarak kurulan «MANZARALI STATION SITE 23» adlı Amerikan üssündeki araçların Adana, Çiğli ve Karamürsel'deki Amerikan üsslerine taşınmasına başlanmıştır.

NATO ile ilgisi bulunmadığı ve doğrudan doğruya Amerika Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olduğu ortaya çıkan Manzaralı Üssü'ndeki dinleme ve haber alma cihazları, bir takım yanlış hesaplar yüzünden casusluk görevini yerine getirememiştir. Etrafı tel örgülerle çevrili bulunan ve Türklerin civarından geçmesine dahi izin verilmeyen üs, içindeki araç ve cihazlar boşaltıldıktan sonra Türk Silahlı Kuvvetlerine devredilecektir. İçindeki araçlar alınıp başka yerlere taşındıktan sonra, Türkiye'ye devredilecek üste

bakımı çok pahalı binalar ile bir kaç tane basit haberleşme aracı kalacaktır.

Büyük kamyonlar, trayler'ler ve uçaklarla Manzaralı üssünden alınan araç ve cihazlar, 23 milyon lira harcanarak genişletilmesi plânlanan Adana'daki İncirlik Amerikan üssü ile 35 milyon lira harcanarak takviye edilecek Karamürsel'deki üsse ve 7 milyon lira harcanarak büyütülen İzmir'deki Çiğli Üssü'ne taşınmaktadır.

Tel örgülerin dışından Türk askerleri tarafından korunan Manzaralı Amerikan Üssü, Genelkurmay Başkanlığı tarafından Hava Kuvvetlerine verilecektir. Verilen bilgiye göre, Manzaralı Üssü'nün hiçbir stratejik önemi yoktur. Amerikalılar tarafından kurulan cihazların yanlış hesaplar yüzünden çalışmaması, üssün yalnız Pentagon ile haberleşmeyi sağlamakta kalması,

Amerika'nın Manzaralı Üssü'nü Türkiye'ye devretmesine yol açmıştır. Bakımları çok pahalı bir takım bina yığınlarından ve basit bir kaç haberleşme aracından başka bir şey kalmayacak olan Manzaralı Üssü, Türk Hava Kuvvetleri'ne büyük yük olacaktır. Uzmanlar, Manzaralı'nın, Türk Hava Kuvvetleri personeli için hafta tatillerini geçirmesine yarayacak bir eğlence ve dinlenme sitesinden başka bir işe yaramayacağını belirtmektedirler.

Önceki hafta başında ANT Muhabirleri, Manzaralı Üssüne giderek resim çekmek istemişler fakat nizamiye'den içeri sokulmamışlar, üstelik bölgeyi terk etmeye mecbur edilmişlerdir. ANT muhabirleri ancak otomobil ile gidiş ve dönüşlerinde teleobjektifle yukarıdaki resimleri çekmeyi başarmışlardır.

ların çözümünde mümkün olan hedeflere ulaşılmasını önleyen gerçek nedenleri çok iyi bilen ve belki de bu konuda kendini de içten içe kusurdu sayan Sayın Baykurt'un böyle bir iddiada bulunması hakstı değil midir?

3- Sayın Baykurt, Vietnam konusundaki beyanatının tepkilerini yatıştırmak için Vietnam sorununa TÖS'ün de omuz vereceğini kabul etmekte; ancak, «TÖS Sekreteri Vietnam Sorunu'nu elbet çözemez» diyerek bir dergiye verdiği beyanati haklı göstermeğe çalışmaktadır.

Düşünülsün ki, Vietnam Sorununu TÖS Sekreteri'nin ya da genel başkanının çözeceğini iddia eden ve bu iddia ile arbuluculuğa çıkan tek bir TÖS'lü yoktur. Olması da mümkün değildir. O halde «Vietnam Sorununu TÖS Sekreteri elbet çözemez» demenin herhangi bir anlamı, dayanağı yoktur. Olsa olsa, TÖS eylemi içinde, sırası geldiğinde Vietnam'dan söz edecek olanların şimdiden korkutulması düşünülmektedir. Sayın Baykurt bilmedi ki, bunun yanıbaşında, TÖS'ün Vietnam Sorunu'na omuz vereceğini söylemek, bilinçli öğretmenlerin gözünde durumu kurtarmağa yetmemektedir.

4- Sayın Baykurt, bir de TÖS'ün yurt sorunlarını omuzlaması gerektiğini kabul etmekte, ancak siyasal bir par-

tiye düşen «Teknik öncülüğe» karşı olduğunu söylemektedir.

Sayın Baykurt'a sormak gerekir:

Bugüne dek TÖS, yurt ve dünya sorunlarının «Teknik öncülüğüne», yani siyasal öncülüğüne sürüklenmiş midir? Ya da Sayın Baykurt'la sadece görüş ayrılığı olanlar, TÖS'ün böyle bir öncülüğe sürüklenmesi gerektiğini savunmuşlardır mı? Yani yurt ve dünya sorunlarının TÖS politikasınca çözümlenmesi amacıyla siyasal iktidara gelinmesini istemek ve bunun için «Teknik» çabalarda bulunmak gülmeye düşmüşler midir? O da değilse, yurt ve dünya sorunların TÖS politikasınca çözümleyebilecek herhangi bir partinin iktidara gelmesi amacıyla, TÖS'ün bu partiye örneğin üye sağlaması, bu parti lehine propaganda düzeni kurması gerektiğini savunmuşlardır mı?

Görüş ayrılığı

Elbette ki bu soruların hiçbirine olumlu cevap verilemez. O halde Sayın Baykurt'un, teknik öncülüğe karşı çıkmak paravanası gerisinde TÖS'ün sosyolojik öncülüğüne razı olmadığına inanmaktan başka çare yoktur. Üstelik Sayın Baykurt'u TÖS eylemi içinde uzunca bir süre yakından tanımak olanağını bulanlar için

bu inanca doğrudan varmak da mümkündür. Ama sosyolojik öncülükte TÖS'ün payına düşeni yapmasının engellenmek istendiği yerde bizim de sözümüz olmuştur, olacaktır.

Kısaca belirtelim ki, TÖS bir işveren sendikası değildir. Eğer ulusal kurtuluş kavgasında, ekonomik bağımsızlık savaşında işçi sınıfının öncülüğüne inanıyorsak, bu öncülüğün, siyasal kuruluşların dışında, işçi sendikaları ile yapılması gerektiğini kabul ediyorsak, TÖS'ün sosyolojik öncülüğüne razı olmaktan başka çare yoktur.

Evet, Sayın Baykurt'un da dediği gibi, TÖS, yurt sorunlarına omuz vermekten bugüne dek geri kalmamıştır. Bizim bütün dileğimiz, bundan sonra da geri kalmamasıdır. Ancak, Sayın Baykurt'un söz konusu yazısında da yansıyan yukarıdanberi eleştirdiğimiz sendikacılık anlayışı zihinlerde bulamklik yaratmakta, kendisinin güvenle karşılamaya niyetli kimseleri tereddüflere düşürmektedir...

Bu durum, Sayın Baykurt'un TÖS'ün geçmişinde daha somut ve daha ileri bir çok örnekleri bulunan bir bildirisine karşın böyledir.

Sonuç olarak diyoruz ki, Sayın Baykurt, temel görüş ayrılığını reddeden bu yazısında bile, «Tutum ayrılığı»nın değil, «Görüş ayrılığı»nın katatlarını vermiştir. Kaldı ki,

TÖS'teki görüş ayrılığının ögeleri bu kadar da değildir. Olağanüstü kongreyi açış konuşmamda da üzerinde daha genişçe durduğum, gerekirse daha başka ögelerini de belirtebileceğim görüş ayrılığımız hâlâ sürüp gitmektedir. İnancımız odur ki, TÖS için böyle bir ayrılık, Sayın Baykurt'un bugün de devam eden sendikacılık anlayışında görüş birliğine varmaktan çok daha hayırlıdır ve sendikamızın dinamizminden ileri gelmektedir. Bir daha ve kısaca belirtelim ki, Sayın Baykurt, arasıra yamıltıcı ve avutucu çıkışlarda bulunsa bile, esasta TÖS'ü sadece bir ekonomik çıkar aracı olarak tutmak istemektedir.

Diyoruz ki..

Buna karşı biz de diyoruz ki, bir ekonomik çıkar aracı olan TÖS, temel tanımıyla sınıfsal bir mücadele aracıdır. Öyleyse tüm eylemleri, yasaların izin verdiği oranda bu temel özelliğince olacaktır.

Sayın Baykurt'a bir de şunu hatırlatalım ki, TÖS'ün politikasını ekonomik çıkar çerçevesinde tutmak, az gelişmiş ülkeler sorunlarıyla uğraşan Amerikan uzmanlarının sendikacılıkla ilgili görüşlerinin ışığında «İmtiyazcı sendikacılık» olmaktadır.

Aşağıdaki pasaj 9 Eylül 1967

gün ve 690 sayılı AKİS Dergisi'nden alınmıştır ve yalnız Sayın Baykurt için değil, Türk sendikacılığını esasta hâta ekonomik çıkar mücadeleciliği açısından gören herkes için de öğreticidir:

«Amerika'da, Latin Amerika sorunları ile uğraşan siyasal bilimcilerin bazıları, şimdi «sırf ekonomik çıkar ve ücret artışı politikasına dayanan sendikacılığın az gelişmiş ülkelerde, toplumun diğer sosyal tabakaları ile (örneğin işçilere göre iyice imtiyazsız olan köylülerle) işçiler arasında çıkar, düşünce, duygu ve politik tutum ayrılığı yaratacak bir «olmadığını» belirtmektedirler.

Fek çokları, siyasi kampanya ve hareketlerde işçilerle köylüler arasında beliren tutum farklarını bu bir çeşit «imtiyazcı sendikacılık» anlayışına bağlamaktadırlar. Hatta, bazıları, bu yolun, halkı, içerideki ve dışarıdaki sömürücülere karşı girişilecek bir politik uyanma programında ikiye bölme-yi yaradığını temel görüş olarak almaktadırlar.»

İçtenlikle belirtelim ki, sendikamızın Sayın Genel Başkanı Fakı Baykurt'un, bütün bu uyarılardan yararlanarak durumunun farkına varması, görüşlerimiz arasındaki mesafeyi çelışmelere ve tutarsızlıklara düşmeden kapatmaya çalışması candan dileğimizdir.

Debray'e tam üç gün işkence yapmışlar

Latin Amerika'nın ihtilalci liderlerinden Che Guevara'nın Bolıvy'a da esarete girmesi, Régis Debray olmasına daha büyük bir önem kazandırmıştır. «Che»nin Bolıvy'a dağılındaki yerini, Debray'ın kendisine yapılan işkenceye dayanarak açıkladığı iddiaları da ortaya atılmıştır. LIFE Dergisi Muhabiri Les Hall'in Debray ile hapisanede yaptığı röportajın bu sayımızda yayımladığımız ikinci bölümü, bu iddialara nisbeten sık tutulmaktadır.

Zengin ve muhafazakar bir katolik ailenin bir burjuva olarak yetişti-riken oğlu genç Régis, geçmişle olan bağlarını ilk defa 1957 Cezayir Savaşı sırasında kopardı.

Annesinin oğlu üzerinde çok büyük etkisi olmasına rağmen genç Debray Fransa'nın Cezayir politikası-na benimseyememişti. Cezayir'de askerlik görevine çağırılırsa ordudan kaçacağına indiydi. (Ne var ki, orduya hiç bir zaman çağırılmadı.)

«Cezayir Savaşı, düşünce hayatımı da önemli bir gelişmeydi» diyor Debray. «Tıpkı Vietnam'a bir çok Amerikalı için uyandırıcı olması gibi... Ta-bii, inançlarımı, felsefi ve teorik çalışmalarımı da geliştirdim.»

Birinci Sınıf bir orta öğrenimden sonra genç Debray ünlü Ecole Normale Supérieure'a girdi. Sınıfında birinci geldi ve sonradan ideal olarak alacağı Nietzsche'nin «insanüstü» felsefesini keşfetti. Camus'un egzistansiyalist romanları onu fazlasıyla etkiliyordu, ama bundan daha önemlisi, şimdiki Fransız Kültür Bakanı Andre Malraux'da gördüğü hareketli yazarlığı tak-dır etmeye başlamıştı. Yakınlık Debray'ın okul sıralarında yakın bir arkadaşının onun için şu sözleri söylemiş-ti: «Daha o zamandan Régis bir kahra-man olma yollarını arıyordu. Kendi -kendinden öteye geçip sanki üstün bir kuvvet tarafından ölüme çekiliyormuş-çasma hayatını devamlı olarak tehli-keye atmak isterdi.»

1961 Haziran'ında Debray pek ala, hızlı arabalar, caz ve gece kulüpleri üzerinde uzman olabiliyordu. Fakat bir felsefe derecesi için girdiği iki Sorbon-ne sınavını da kaybetti. Geçmişinden ve başarısızlığından açık bir şekilde kaçarak uçakla New York'a gitti. Buradan yürüyerek ve otostopla Miami'ye indi, en sonunda Küba'ya ulaştı. Burada köy eğitim programlarında hocalık yapıp Fidel Castro ile karşılaştı. Onunla saatler ve saatlerce konuştu. Çok geçmeden de kendisini Küba'nın gençlik, tropik iklim ve devrim efsanesine kap-tırdı.

Ancak aile baskısı, onu bir yıl Kü-ba'da kaldıktan sonra Paris'e dönmeğe zorlayacak kadar kuvvetliydi. Bunun-la beraber döndükten sonra da kişili-ğinde Küba'nın özelliklerini taşıyordu. Bir arkadaşı, «İş ayakkabıları ve pa-muklu ceket giyiyor ve âdeta elleriyle yemek yiyordu» demişti. «Konuşkan, aydın Fransa'dan öğreniyordu ve haya-tını Latin Amerika üzerine çalışmalara adanmağa karar vermişti.»

Bazı kısa hikâyelerle birlikte Debray, Latin Amerika hakkında deneme-ler yazdı ve Ecole Normale'ın parlak teorisyen Louis Althusser'in yanında çalıştı. Doktora tezini «Diderot» daki

zekâ fikri» üzerine yazmıştı. Fakat Marx'ı, Hemingway'i ve entellektüel Fransız sol yazarlarından Dos Passos'u tercih ediyordu.

1962 Temmuz'unda Debray, Vene-züella'daki gerilla hareketleriyle ilgili bir Fransız dökümanter filmine rejis-sörlüğünü üzerine aldı. Uzun zamandır bir film rejisörü olma sevdasında-ydı, hattâ çok zaman önce «Chronique d'un Été» adlı bir «cinema verite» çalışması yapmıştı. Debray gerillacılarla bir kaç hafta geçirdi ve orada güzel gerillacı Elizabeth Burgos ile tanışıp ona âşık oldu. Ve o yıl, kızla birlikte Latin Amerika'yı dolaşarak kapadı.

Fransa'ya dönüşünde Debray bir çok makale yazdı ve bunların içinde Latin Amerika'nın problemleriyle ilgili bir çalışma Jean Paul Sartre tarafın-dan yönetilen Les Temps Modernes dergisinde çıktı. Nancy'de kısa bir fel-sefe hocalığından sonra Küba'ya döndü. 1965'te Fransa'nın Küba ile yaptığı bir kültür anlaşması programı dahilinde hocalık görevi aldı. Aynı zamanda Castro ile olan arkadaşlığını da yenile-di. Romantik Fransız gençliğiyle sert pragmatik Küba'nın, ihtilal teorisi hakkındaki konuşmaları çok geçme-den yakın bir ilgiye dönüştü.

Küba'dan ayrılan Debray, doğrudan Bolıvy'a'ya uçtu ve bölge üniversitele-rinde konferanslar verip Bolıvy'a'nın siyasi sorunları hakkında bilgi edinerek La Paz'da bir kaç hafta geçirdi. Bolıvy-a'lı bir öğrenci, Debray'ın egzistansiyalizm hakkındaki bir konuşmasını âdeta huşu ile hatırlamaktadır.

Sonra tekrar Havana'ya döndü, bu yıl başlarında da Şil'den geçerli bir pasaportla Bolıvy'a'ya girdi ve ortadan kayboldu.

Debray'ın anlatığına göre, 20 Ni-san, saat sabahın 8 iydi. «Şehir dışında gerilla grubuyla yaptığım röportajdan sonra Muyupampa köyüne doğru yürü-yordum. Yanımda, Şil'de yaşayan İngiliz uyruklu serbest fotoğrafçı George Andrew Roth ile Arjantin'li ressam Ciro Roberto Bustos vardı. Şu anda üstümde gördüğünüz elbiseleri giyiyor-dum. İçimde pasaportum, şoför ehliye-tim ve o sırada çalıştığım Meksika mecmuasından aldığım basın kartları bulunan küçük bir evrak çantası taşı-yordum.» (Bolıvy'a Hükümeti, bu kü-çük evrak çantasında aynı zamanda 2.600 Dolar nakit para bulunduğunu da iddia etmektedir.)

«İşimizi bitirmiş, bizi Camiri'ye gö-türecek bir vana arıyorduk. Fakat şehrin merkezine geldiğimiz sırada po-lis tarafından tutuklandık.»

Debray yeşil koltukta arkasına yaslandı. «İlk anda - ne şanssızlık! - diye düşündüm. Bir mahkeme olacağı-ını veya bana bu şekilde davranılacağı-

Régis Debray
(Bir gazetecilik sırrı)

ğımı hiç hesap etmemiştim.»

Binbaşı Rocha bir dakika için oda-dan dışarı çıkmıştı. Debray öne doğru eğilip fısıldadı: «İlk üç gün bana iş-kence ettiler.» (Bolıvy'a yetkilileri, bu üç adamın, kimlikleri tesbit edilene kadar hor muamele gördüklerini itiraf etmişlerdir.)

Debray, Camiri şehrinde arkadaş-larından ayrılmış ve hemen hemen iki ay kimseye görüştürülmemiştir. «İlk önce ordunun beni kurşuna dizeceğini zannettim. Beni sorguya çekenler, res-men ölmüş olduğumu bildiren bir gazete gösterdiler bana. Sırtarak - Bu haberi doğrulasak ne farkedebiliriz - dediler.»

İşkencesini yeniden yaşayan Debray sinirli bir şekilde yaralı alınıp oğusturdu: «Sorgu yargıçları yeniden geldiklerinde Küba'ya ve hakkında ya-zı yazdığım ideallere karşı bir dekle-rasyon imzaladığım takdirde beni ser-best bırakacaklarını söylediler. Sözle-rini geri al, biz de seni sadece memle-ketten dışarı atarız - diyorlardı. Tek-liflerini kabul etmedim. Beni aynı za-manda gerilla faaliyetleri ve muhtemel bir Komünist işgali hakkında bilgi vermeğe zorladılar. Tabii bu isteklerini yerine getirmedi; her şeyden önce böyle şeylerden habirim yoktu! Hiçbir şey kabul etmedim!»

Kampta Guevara'yı görüp görme-diğini Debray'a sordum. Röportaj sıra-sında ilk olarak gülmeyen Debray «Bu bir...» dedi ve durakladı: «Gazeteci sırrıdır...» Bundan önceki bildiri-lerinde Debray, Guevara'nın kampta olduğunu hem doğrulamış, hem de inkâr etmişti. La Paz'da bulunan Ame-rika'nın gözlemciler, hemen hemen iki yıldır kayıp olan Guevara'nın Bolıvy'a'daki gerillacıları yönettiğine inanmağa başlamışlardır. Debray'ın da birbiriyle çelişen belirsiz cevapları yüzünden onun Muiyupampa'da Guevara'yı ger-çekten görmüş olduğuna inanmakta-dırlar.

Debray bir noktadan katıyetle emindir. Devamlı hapse tutulması-nın, Merkez İstihbarat Ajansı (C.I.A.)nın Bolıvy'a Hükümetine yaptığı baskı sonucu olduğuna kuvvetle inanmakta-dır. Bundan nasıl emin olduğu sorul-duğunda şu cevabı vermiştir: «Beni sorguya çeken Amerika'lının soru şe-killlerinden anladım bunu...»

Guevara

Latin Amerika'nın efsanevi ih-tilalci Ernesto «Che» Guevara'nın ölümü hakkında alın-an en son bilgiler, olaya yepyeni bir mahiyet vermektedir. Bu bilgiler, Birleşik Amerika istih-barat teşkilatı «CIA»nın Latin Ame-rika ülkelerinin iç işlerine ne dere-ce kumanda ettiğini daha iyi orta-ya çıkarmaktadır.

Paris'e gelen haberlere göre, Gu-evara, resmen Heri sürüldüğü gibi 10 Ekim tarihinde değil, çok daha önce, 12 Eylül 1967 Salı günü bacak-larından hafif yaralı olarak Güney-doğu Bolıvy'a'nın dağlık bölgesinde Birleşik Amerika'nı ve Bolıvy'a'nı ka-manda birliklerinin ortak harekâtı ile ele geçirilmiştir.

12 Eylül tarihinden 8 Ekim 1967 Pazartesi gününe kadar ki uzun devre içinde Birleşik Amerika'nı C.I.A. ajanları ve Bolıvyalı istihbarat su-bayları «Che»yi sorguya çekmişler-dir. Konuşturmak maksadıyla kendi-sine ödürsüye işkence yapmışlardır. Fakat kedisinden hiçbir bilgi ala-mamışlardır.

Bunun üzerine 8 Ekim'i 9 Ekim'e bağlayan gece, ıssız bir çalılık önün-de, bizzat C.I.A. ajanları, «Che»yi kurşuna dizemişlerdir.

Guevara'nın cesedi, 9 Ekim sa-bahı tahmin olunmuş vücudunun alt kısmına rastlayan işkence yaraları pantolon giydirilerek kapatılmıştır. Daha sonra Vallegrande şehrine nakledilen ceset, oradaki morgda ve üzerinde sadece bir pantolon olduğu halde bir kaç yabancı gazeteciye, ba-arada Fransız gazetesi Le Monde'un muhabirine gösterilmiştir. Fotoğrafları ve parmak izleri, elde mevcut örneklerle kontrol edilmiştir.

Nihayet 11 Ekim günü, kardeşi-nin otopsi talebinde alınması ihtimaline karşı «Che»nin cesedi yakıl-mış; daha ziyade belden aşağı kısım da bulunan işkence izleri böylece

TOPLUM YAYINEVİ YILIN KİTABINI SUNAR

DEVİRİMDE DEVRİM

Bütün dünyada büyük yankılar uyandıran Fransız yazar ve düşünürü Régis Debray'ın bu önemli eserini bütün aydınlar okumalıdır. Kitabın ayrıca Life dergisinde çıkan röportaj da aynen alınmıştır.

İstanbul dağıtım: Kemal Karatekin.

Genel dağıtım : TOPLUM YAYINEVİ.

P.K. 176 - ANKARA

(Ant Der. - 346)

GUEVARA'NIN İHTİLALÇILAR
KONFERANSINDAKİ DEV PORTRESİ
(Bütün ihtilalci her ihtilal yapmak zorundadırlar!)

HALUK TANSUG

el deber de todo
revolucionario
es hacer
la revolución

EFSENEVİ İHTİLALCI .CHE. GUEVARA
(İhtilalci her ihtilal yapmak zorundadır... İhtilal uğruna can verdir...)

Nasıl Öldürüldü?

ebediyen ortadan kaldırılmıştır.

Ancak, Amerikalı C.I.A. ajanlarının bütün plânlamalarına rağmen, Bolıvyalı resmi makamlar birbiriy-le çelişen demeçlerde bulunmaktan geri kalmamaktadırlar.

Bazı yüksek rütbeli Bolıvyalı Or-dusu komutanları, «Che»nin ağır ya-ralandığını; bir süre can çektiğinden sora hiç konuşmadan öldüğünü ya-bancı gazetecilere bildirmektedirler. Bazı Bolıvyalı subaylar, ele geç-tikten sonra «Che»nin konuştuğunu ismini açıkladığını iddia etmektedirler. Diğer bazı resmi Bolıvyalı res-mi sözcüler ise, daha ileri gitmekte, «Che»nin «Artık işim bitti, elveda, yaptıklarım pişmanım» gibi sözler söylediğini ileri sürmektedirler.

Oysa, İngiliz tıp uzmanları, ba-caklarından birinden beş kurşun, diğerinden de bir kurşun yarası al-mış bir insanın, değil bir gün, bir dakika bile yaşama şansı bulunma-dığını belirtmektedirler.

Resmi açıklamalardaki bütün bu çelişmeler, olay yerindeki Bolıvyalı komutan ve idarecilerin fazla bir şey bilmediklerini ortaya çıkar-maktadır. Harekâtın daha çok Birle-şik Amerikalı C.I.A. ajanları ile u-fak bir Bolıvyalı komanda birliği ta-rafından yönetildiğini göstermekte-dir.

Nitekim, «Che»nin cesedi yaban-cı gazetecilere gösterilirken Birleşik Amerika'lı olduğu bakar bakmaz an-laşılan sarışın bir sivil morğa girmiş, cesedi merakla incelemiş, İngilizce bilmiyormuş gibi acemice tavırlar ta-kınnmıştır. Daha sonra «sarışın sivil-lin B. Amerika ordusunda subay-lık yaptığı, bir Bolıvyalı subay tara-fından yine batılı gazetecilere açık-lanmıştır.

Böylesine «görünüşte acemice» bir oyundan kasıt, Guevara'nın ölü-münden Birleşik Amerika'nın haberi bulunmadığı izlenimini yaratmak-tır.

Oysa, C.I.A. ajanlarının aldıkları bütün tedbirlere rağmen, «Che»nin ölümü etrafındaki gerçeğe uygun bilgi halen dışarı sızma durumun-dadır.

New York Times gibi Birleşik Amerika'nın en ciddi gazetesi, İn-giltere'nin çok doğru istihbaratı ile meşhur «The London Times» Gaze-si, Paris'te çıkan gündelik «Le Monde», hep Guevara'nın idam edil-diği yolundaki ifşaata sütunlarında yer vermektedirler. «Che»nin önce hafif yaralı şekilde ele geçirildiği; sonra kurşuna dizildiği tezini sa-vunmaktadırlar.

Ayrıca, Régis Debray olayı do-layısıyla Bolıvyalı olaylarını yakı-nan izleyen Paris çevreleri de, «Che» Guevara'nın 12 Eylül tari-hinde yakalandığı iddiasını tekrarlama-maktadırlar. O tarihte Bolıvyalı Cumhurbaşkanı General Barrientos Ortuna tarafından verilmiş demeçe dikkatli çekmektedirler.

Barrientos, Başkent La Paz'da 12 Eylül Salı günü yaptığı bir basın toplantısında ezeliyle şunları söyle-miştir:

«Güneydoğu bölgesinde kısır-lan Guevara'nın yakalanması artık saat meselesidir...»

İşte bu haberlere, «Che»nin en yakın arkadaşı Küba Başbakanı Fi-del Castro'nun «Guevara hakikaten öldürülmüş» şeklindeki en son radyo - televizyon konuşması da eklenmektedir. Çünkü, Castro, Guevara'nın yakalandığını çok ön-ceden bilmeseydi, ölümünü bu kadar çabuk kabul etmezdi... Böylece, Gü-ney Amerika'lı ihtilalci lider «Che» Guevara'nın son günleri, yukarıda özetlendiği gibi biçimlendirilmekte-dir.

Ve «Che»nin ödiği kesinlikle anlaşıldıktan sonra ortaya iki maal atılmaktadır:

1. «Che» Guevara'yı Fransız ga-

zeticisi Régis Debray mı ihbar etti?

2. Guevara'nın ölümüyle, Latin Amerika ülkelerindeki halk ayaklan-maları yeni Vietnamlaşmalar durak-layacak mıdır? Başka deyimle, Latin Amerika'da «Havana'vari» ihtilalci sosyalizm mücadelesi yerine «Mos-kova'vari» barışçı sosyalizm müca-delesi mi ağır basacaktır?

Fransız gazetecisi Régis Debray'ın, kendi verdiği son demeçe göre, gizlice Bolıvyalıya girdiği; «Che» Guevara ile temas kurduğu; hattâ Guevara'nın gizli karargâhında elde silâh nöbet tuttuğu anlaşılmaktadır.

Bilinen bir başka şey de, Bolıvyalı makamlarının Debray'ı tutukla-dıkları; 3 gün süre ile işkenceye tâbi tuttuklarıdır.

Mamaafih, ister Debray'ın ağzından alınmış bilgilerle olsun, ister Laşka istihbarata dayanılarak olsun, «Che» Guevara'nın yakalanması ve öldürül-mesi başlı başına önemli haiz uluslar-

arası bir olaydır. Çünkü «Che», sı-radan adam değildir.

Ancak, ne kadar önemli kişiliğe sahip bulunursa bulunsun, tek bir şahsın ortadan kalkması da sosyal akımları durduramaz.

O halde, «Che»nin ölümü, Latin Amerika'nın özgürlük arayan kütle-lerini küçük bir duraklama devresine uğratsa bile, sosyal adalet sağlanın-caya kadar mücadele devam edecek-tir. Ve bir yandan Latin Amerikan halklarının heyecanlı tabiatları, öte yandan bu ülkelerdeki kompradorlar ile onların iplerini elinde tutan Birleşik Amerika emperyalistlerinin bo-zuk zihniyeti dikkate alındığında, söz konusu mücadele zorunlu olarak «Vietnamlaşma» karakterine bürü-necektir.

Dolayısıyla, «Che» Guevara öldü-rüldü ise onun yerine başka Guevara'ların geçmesi, kimseyi şaşırt-mamak gerekir...

BASIN İLÂN KURUMU

İyi planlanan ve yürütülen bir reklam ve tanıtma faaliyeti bir mülkessese için masraf kapısı olmaktan çıkar; karlılığını kat kat getirir.

Cağaloğlu, Türkocacı Cad. no 1, kat 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

Başın: 23284/343

**HER TOPLUMCUNUN KİTAPLIĞINDA
BULUNMASI GEREKLİ ESERLER**

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER VE SOSYALİZM Fethi Nacl. 7,5 lira.
EMPERYALİZM NEDİR ? Fethi Nacl. 6 lira.
**SOVYETLER BİRLİĞİ İLE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER
ARASINDAKİ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ**
Malawya - Solodovnikov. 5 lira.
SOSYALİZM VE AHLAK Roger Garaudy. 4 lira.
SOSYALİZM VE KÖYLÜLER Harbi - Rodriguez - Vien. 4 lira.
JAPON KALKINMASI VE TÜRKİYE
Oku - Perceval. 1. Küçükömer. 4 lira.
YENİ SÖMÜRGEÇİLİK Nkrumah. 5 lira.
ANARŞİZM NEDİR ? Henri Arvon. 5 lira.
ASKERİ DARBELER VE DEMOKRASİ Fethi Nacl. 5 lira.
SÖMÜRGEÇİLİK ÜZERİNE Marx - Engels. 4 lira.
DİN ÜZERİNE Marx - Engels. 4 lira.
TÜRKİYE ÜZERİNE Karl Marx. 7,5 lira.
KOMPRADORSUZ TÜRKİYE Fethi Nacl. 6 lira.
GERÇEK YAYINEVİ - P.K. 635 - İSTANBUL
(Ant. Der.: 345)

**Lumbago, Siyatik
ve Romatizma
ağrılarına karşı**

GRİPİN

FAYDALIDIR

4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans: 7341/7343/344

Ankara Devlet Tiyatrosu'nda Yeni Bir Skandal!

Genel Müdür Cüneyt Gökçer'in tiyatrodaki bir aktörün yüzüne tükürmesi Devlet Tiyatrosu'nun durumunu yeniden günün konusu haline getirdi. Cüneyt Gökçer'in değiştirilmesi an meselesi...

Geçenlerde üçüncü tiyatrodaki «Ayakbağı» oyununun galasında Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Cüneyt Gökçer'in tiyatrosunun eski sanatçılarından birinin yüzüne tükürmesi sanat çevrelerinde yeni bir skandal yaratmış ve Devlet Tiyatrosu sorununu yeniden günün konusu haline getirmiştir.

«Üçüncü Tiyatro Sıkandalının» içyüzü tanıkların ifadesine göre şöyledir:

«Ayakbağı» adlı Fransız oyunu, bir erkeğin karısı ile sevgilisi arasındaki ilişkilerini konu almıştır. Oyunun Pazartesi gecesi düzenlenen galasında seyirciler arasında salonda Devlet Tiyatrosu'ndan bir süre önce istifa eden sanatçılarından Ahmet Demirel ile eş de bulunuyordu. Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Gökçer de locadaydı.

Üçüncü perde başlarken Ahmet Demirel dönüp localara baktı. Demirel ile Gökçer göz göze geldiler ve locanın korkuluğuna dayanmış Gökçer Ahmet Demirel'e tükürdü. Demirel hemen yerinden kalkarak oyunun bitmesini çıkış kapısını yanında beklemeye başladı.

Oyun bittikten sonra seyirciler, kapıların polisler tarafından tutulduğunu gördüler. Bu sırada locaların merdivenlerinde Şeref Gürsoy, Cüneyt Gökçer ve Refik Eren göründüler. Aşağıda Ahmet Demirel bekliyordu. Gürsoy ile Eren yukarıda kaldılar, Gökçer aşağıya doğru inmeye başladı. Bu sırada Ahmet Demirel ile Cüneyt Gökçer arasında şu konuşma geçti:

DEMİREL - Niçin tükürdünüz? Utanmıyor musunuz?
GÖKÇER - Yukarı bakarsan tükürürüm.

DEMİREL - Utanmıyor musun? Koskoca genel müdür olacaksın. Ayıp, çok ayıp...

O sırada seyirciler, Demirel ile Gökçer'in etrafına toplandılar. Bu arada bir seyirci «Cüneyt Bey, davacı olmayacak mısın?» dedi. Gökçer hiç ses çıkarmadı... Aynı seyirci bu kez Ahmet Demirel'e aynı soruyu sordu ve Demirel şu cevabı verdi:

— Bana tükürdüğünü burada seyircilerin huzurunda, çağırıldığı polislerin huzurunda itiraf etti. Hakkında davacı olacağım.

★ ★

Adı sık sık skandallara ka-

ZİYA DEMİREL
(Gökçer'in kurbanlarından)

rıyan Genel Müdür Cüneyt Gökçer'in bu son olaydan sonra her an için görevinden ayrılması bekleniyor.

Bugün iktidardaki Adalet Partisi yöneticileri arasında da «Gökçer'i tutanlar» ve «Gökçer'e karşı olanlar» diye iki grup bulunmaktadır. Başbakan Demirel, bir grup sanatçının kendisini ziyaret ederek Gökçer'i şikâyet etmesinden sonra Genel Müdür hakkında soruşturma açılmasını emretmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı müfettişleri birbuçuk aydan beri Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğü'nde çeşitli konularda soruşturma yapmakta, sanatçıları ayrı ayrı dinlemektedirler. Bu hafta sonunda gazetecileri de dinleyeceklerdir. Soruşturmanın bir kaç güne kadar bitmesi beklenmektedir.

Genel Müdürün çevresindeki Tekin Akmansoy, Orhan Kuraner, Tomris Oğuzalp ve arkadaşları Pazartesi gününden itibaren müfettişlerin kendilerini de dinlemesi için sanatçılardan baskı yaparak imza toplamağa başlamışlardır. Gökçer'e karşı olan sanatçılara Gökçer'in adamları son günlerde açıkça hakaretlerde bulunacak kadar işi azıtmışlardır. Devlet Tiyatrosu bünyesinde

her an kanlı bir arbede çıkması mümkündür.

Bir kaç hafta öncesine kadar Gökçer ailesinin en yakın dostu olarak bilinen Maliye Bakanı Bilgehan da, çevresinin uyarımları ve karısının ısrarı karşısında bu dostluğu kesmek zorunda kalmıştır. Gökçer'in Milli Eğitim Bakanı İhami Ertem'e yaklaşmak için

CÜNEYT GÖKÇER
(To be or not to be!)

yaptığı bütün teşebbüsler de başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Tam bir «aile babası» olan yeni Bakan, bugüne kadar denediği metodlarla baştan çıkartması mümkün olamamıştır.

Milli Eğitim Bakanı, Demirel'in «değiştir» emrini beklemektedir. Demirel'in de bu emri geciktirmeyeceği sanılmaktadır. Çünkü, Nazmiye Ha-

KERENSKİ VE RUS İHTİLALI

Ekim ihtilalinden öncelikle dönemin ünlü başbakanı Kerenski'nin anlattıkları.
Türkçe: Rasih Güran

AĞAOĞLU YAYINEVİ
(Selvili Meselit Sokak,
Kurt İş Hanı, Cağaloğlu,
İstanbul)
(Ant. Der.: 347)

MASALAR

İnci ÖZGÜDEN

U

İvi Uraz Tiyatrosu bu yıl Beyoğlu'ndan ayrılarak, perdelerini Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda açtı. Dört yıldanberi repertuarına özellikle toplumsal sorunlara eğilen yerli oyunları alan topluluğun, Türk Tiyatrosunun doğuşuna beşiklik etmiş bir semte taşınması, tiyatronun halka inmesini gerçekleştirmek bakımından önem taşımaktadır.

Karşılaştığı bütün güçlüklerle, baltalama çabalarına ve uğradığı tehditlere rağmen, Türk halk tiyatrosunun kurulması için çabaşan topluluk, bu kez gene yerli bir oyun yazarının, Necati Cumalı'nın «Masalar» adlı oyunu sahneledi. Bürokrasiyle eleştiren Cumalı'nın oyunu, gerek yerli, gerek yabancı yazarlar tarafından çok ele alınmış bir konu olmasına rağmen, soruna bambaşka bir açıdan bakıyor. Sağlam bir gözleme dayanan oyun, ölçülü, nesnel bir biçimde işlenmiş.

Tiyatro tekniği yönünden bazı aksaklıklar, perdeler arasında gerilim dengesizliği bulunmasına rağmen bürokrasinin durumu fazla abartılmadan ortaya konmuş. Gürol Gökçe'nin yalın sahne düzeni, Ahmet Yeşilbaş'ın oyun trafiğini kolaylaştıran sade dekorları yazarın vermek istediği hava ile iyi bir paralel kurmuş.

Oynanışa gelince, oyuncu kadrosundaki geniş çapta değişikliğin oyun kalitesini de etkilediğini söylemek gerek. Bütün iyi niyetli çabalara rağmen, oyuncular arasındaki uyumsuzluk giderilememiş. Oyun, bütün oyunculara hemen hemen eşit imkân sağladığı halde, kadronun çoğunluğu figüran olmaktan öteye gidemiyor. Son yıllardaki en iyi oyunlarından birini veren Ulvi Uraz, rolünü biraz abartmasına rağmen gene de çok renkli bir tip yaratan Daver Yüken, büyük bir sahne rahatlığına sahip olan Türkân Can dışındaki oyuncular amatör olmaktan öteye gidemiyorlar.

Bu arada Ulvi Uraz Tiyatrosu'nun sahnelediği bu oyun kadar, topluluğun karşılaştığı güçlükler üzerinde de önemle durulması gerekmektedir. Topluluğun yayım organı olan Pastav Dergisinde Ulvi Uraz çok önemli bir açıklamada bulunuyor:

«Bir gün ismini vermeyen bir hanım büyük bir devletin kültür merkezinden telefon etti. Hangi yazarlardan oyunlar oynadığımızı sordu. Yazarlarımıza dudak büktü. Hele genç Romen yazarının oyununu oynamamızı büyük bir şaşkınlıkla karşıladı. Kendisine Sayın Başsavcının, Sayın Valimizin, Sayın Emniyet Müdürümüzün eseri seyretmiş olduğunu kibarca bildirdik.

Bu telefondaki hanımın şunu iyi bilmesini isteriz. Efendilerinize lütfen söyleyin, biz İstiklâl Savaşı vermiş bir ulusun çocuklarıyız biz dünya halklarına özgürlük, barış destanı yazmış ozenlerin ulusundayız. Bizi çirak çıkartacak daha valde-i muhteremesinin rahm-i maderine düşmemiştir. Başka kapıya diyeceğiz ama, sizde kapıya dayanacak güç de yok. Onun için bulabilerseniz başka telefon numaraları çevirin... Bu seferlik bu kadar... Vietnam vampirlerinin sayın sekreteri...»

Kültür düşmanı eyyamcı politikacıların baskılarının yanında bir de yabancı usaklarının müdahaleleri... Toplum yararına çaba gösteren bütün müesseselerin karşısına bunlar dikiliyor. Ve yabancı devlet usakları, kendilerinde her kuruma müdahale yetkisini görüyorlar. Ama bütün bu çelmelemelere rağmen toplum yararına çalışmalar yapan kurumların gelişmesi önlenemeyecektir. Bu her alanda olduğu gibi Türk tiyatrosunda da böyle olacaktır. Bu tip baskılara gene en iyi cevabı Uraz veriyor:

«Burcu burcu Türk koku, bir Türk tiyatrosu kurmak istiyoruz. Bu öylesine bir Türk halk tiyatrosu olsun istiyoruz ki, dilimizi bilmeyenler de anlasınlar acımızı, sevincimizi...»

ULVI URAS MASALAR'DA
(Bürokrasiyi eleştiriyorlar)

AHMET DEMİREL
(Genel Müdür)
vakıdır mı?

Davetiye ve ilânlar dağıtarak günlük gazetelerde aleyhte yandaşlık da çengel atmıştır.

Bu arada bazı haftalık dergiler aleyhte yayına başlayınca bu gazetelerin temsilcileri Tekin Akmanşoy ve Orhan Kuraner tarafından yemeğe çağırılmış, önce tehditle, daha sonra da bazı tekliflerle bu yayın durdurulmak istenmiştir. Fakat bu haftalık gazeteler yayınlarına devam etmişlerdir.

Eski sevgilisi Meral Gözendör'ün basına açıklama yaparak Gökçer'in kendisini nasıl ifşal ettiğini anlatması büyük skandal yaratmıştır. Gökçer, Gözendör'ün deli olduğuna dair bir rapor alarak olayı örtbas etmek istemiştir.

Bütün bunlar sürüp giderken Devlet Tiyatrosu'ndaki huzursuzluk da son haddine ulaşmıştır.

Ziya Demirel ve arkadaşları Devlet Tiyatrosu'ndan istifa etmişlerdir. Böylece Gökçer göreve başladıktan bu yana Devlet Tiyatrosu'ndan istifa eden sanatçıların sayısı tam 37'yi bulmuştur.

Rol ve yönetim dağıtımında kendi adamlarını gözetken Gökçer, son olarak My Fair Lady gibi hafif bir oyunu büyük masraflarla sahneye koyup sanatçı olarak büyük süksa yapmak istemiştir.

Devlet Tiyatrosu bugün kelimelerin tam anlamıyla kaynaşmış bir kazan gibidir. Son bir aydır Ayten Gökçer ile Cüneyt Gökçer'in de arası açıktır. Son bir haftalık süreyi Ayten Gökçer kocasının yanında değil, akrabalarının ve arkadaşlarının evlerinde geçirmektedir. Ayten, sadece Çankaya'da satın aldıkları mükellef dairenin dö-

şenmesi için Cüneyt Gökçer ile temas kurmaktadır.

Türkiye'nin en büyük sanat kurumuna sağcı zihniyeti hâkim kılın Cüneyt Gökçer, gerek tiyatronun yönetiminde, gerek özel hayatında yarattığı skandallarla bir AP tarafından dahi tutulamazacak duruma gelmiştir. Ve herhalde günleri sayılıdır.

Cüneyt Gökçer gittikten sonra Devlet Tiyatrosu kuruluş amaçlarına uygun bir tiyatro haline gelebilecek midir? Gökçer'in yerine getirilen kişi, bunu gerçekleştirebilecek midir?

AP iktidarının kültür ve sanat Politikası bilindiğine göre, Cüneyt Gökçer'in yerine getirilen genel müdür ne kadar değerli ve iyi niyetli olursa olsun, bu düzende Devlet Tiyatrosu'ndan fazla bir şey ummak mümkün değildir.

ma da bütün rezaletler kadın sanatçıların tarafından açık açık anlatılmış. Gökçer'in bugüne kadar başından geçenler ve Ayten'in maceraları teferuatlı olarak hikâye edilmiştir.

Bir zamanlar Nazım Hikmet'in affı için imza koymak yürekliliğini gösterebilen Gökçer'in ondan sonraki davranışları, bir sanatçı için hiç de gurur verici olmayan zigzaglarla doludur. 27 Mayıs'tan önce DP'li ve Vatan Cephesi kurucusu olmuş, 27 Mayıs'tan sonra Millî Birlikçi kesilmiş; koalisyon döneminde CHP'li ve hafif solcu görünmüş, seçimden sonra da tam bir AP'li gibi çalışmıştır.

Gökçer'e ilk karşı hareket,

sanatçıların toplu grevi olmuştur. Sendikacılık yapanları, rol vermeyerek, sözleşmelerini feshederek yıldırma yoluna gitmiş, fakat grevi önleyememiştir.

Mediha Gökçer ile evli iken Meral Gözendör ile sevmiş, daha sonra Ayten Kaçmaz ile sevmeye başlamış ve karısını boşayarak onu almış. Ayten'in «Gökçer» soyadını alması, Cüneyt Gökçer'e politikacılar arasında yakınlık kazandırmıştır. Bu arada Bilgehan ile Gökçer'ler arasında samimi bir dostluk kurulmuştur. Bu dostluk sayesinde ki, Gökçer tam değiştirileceği sırada Bilgehan Demirel'e «Bana bağışlayın Sayın Başkanım...» diyerek kendisini kurtarmıştır.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

Ünlü İngiliz pedagogu Lester Smith'ten Nurettin Özyürek'in dilimize çevirdiği bu eser günümüzün eğitim sorunlarına ışık tutan niteliktedir. Varlık Yayınları arasında çıkan kitabın fiyatı 5 liradır.

(Ant Der: 344)

ORHAN KEMAL'İN SON ROMANI

ARKADAŞ ISLIKLARI

Yakında çıkıyor

Uğural Yayınevi
Nuruosmaniye, Mengene
Sok. Diba Han No: 4.
Cağaloğlu - İstanbul
(Ant Der: 342)

AŞIK İHSANİ

Zindanlara sığmayan 100
Türküsünü bir plâga
dirdi.

1 — YAZACAĞIM 2 — YAKINDIR

GENEL DAĞITIM: Aşkın
Plâk Doğubank İşham,
No: 2 — İSTANBUL
(Ant Der: 348)

CHP Niçin TİP'e Karşı Saldırıya Geçti?

haftanın karikatürü

CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit ile diğer CHP sözcülerinin geçen hafta birdenbire tutum değiştirerek TİP'e cephe almaları ve Türkiye'nin bu tek sosyalist partisini «tehlikeli» ilan etmeleri, bütün gazetelerde geniş yankı yaratmış, Hürriyet Gazetesi dahi, olayı «Türkiye İşçi Partisi ile CHP doktrin kavgasına başladı» — BEKLENEN KAPISMA» başlığıyla altı sütun üzerine yayınlamıştır.

Cumhuriyet Gazetesi, Ecevit'in konuşmasını büyük memnurlukla karşılayarak «Olayların Ardındaki Gerçek» sütununda şu yorumu yapmıştır: «Bülent Ecevit'in düzen değişikliği sloganı çeşitli şekillerde yorumlanıyordu. Özellikle aşırı sağ ve fanatik AP çevreleri de, buna «İşte CHP Moskova'nın yolunda» diye mal bulmuş mağribi gibi yapıyorlardı. Sayın Ecevit'in meseleye önceki gün açıklık vermesi, bu bakımdan faydalı olmuştur. Aynı konuşmalara sayın Genel Sekreter, kamuoyu tam kanaat sahibi olunca ve demagoglarla yobazların ellerindeki silahları tesirsiz hale gelinceye kadar devam etmelidir.» Ancak bu yorumda, Ecevit'in TİP hakkındaki suçlamasının tasvip edilip edilmediğine dair bir kayda rastlanmamaktadır.

Milliyet Gazetesi'nde Abdi İpekçi ise, Ecevit'in TİP'i suçlayarak CHP'yi dokunulmazlığa kavuşturmak istemesini tasvip eder bir ifade kullanmış ve şunları yazmıştır: «TİP ile bugünkü CHP arasında gerek ilkel, gerek metodlar yönünden kesin bir ayrılık ve

çatışma vardır. TİP bugünkü düzenin kökünden değiştirilip yerine yenisinin kurulmasını öngörmekte, CHP ise ıslahatçı reformlara inanmaktadır. Bunun içindir ki, TİP'iler Ecevit ve arkadaşlarını «burjuva revizyonistleri» olarak adlandırmakta, CHP'iler ise, TİP'in öngördüğü sistemde şimdi ağamın ırgatı bulunanların devletin ırgatı haline geleceklerini ileri sürmektedirler. Ecevit doğu gezisinde yaptığı son konuşmasında meseleyi açıklıkla ele almış ve farklılaşmayı kesinlikle belirtmiştir. Buna rağmen onu, arkadaşlarını ve CHP'yi TİP'in paralelinde göstermekte devam

yabılır. 3) Yine bir bölücülük dolayısıyla çok az sayıda insan TİP'in peşinden gitmiş olsa dahi, bunların gerçek solun kendisi meydana dururken ortanın solu gibi bir hevese kapılanlara, yani aklı dururken taklidine oy vermeyeceklerini anlamış olabilir.»

Tercüman Gazetesi'nde Ahmet Kabaklı, TİP'e saldırıyı İsmet Paşa'nın bir oyunu olarak şöyle değerlendirmektedir: «Öyle görünüyor ki, Paşa bu sol masalının tutmazlığını ve Bülent takımının niyetlerini nihayet anlamış, soldan geri dönüş kararı vermiştir. Asırı solda sabıkalı sekreter bu yeni tutuma ya uyacak, yahut

Rüzgâr bekleyen bayrak!

Üyelerinin sayısı 3 bin geçmeyen bir sendika bizden daha tesirli, daha kuvvetlidir. Biz milyonlarca olduğumuz halde Ayasofya'yı bile açtırıyoruz. Bir kuvvet haline gelebilmek için bir bayırdan faydalanmalı ve o bayırdan gelecek emirlere itaat etmeliyiz. Cemiyetimiz zaten mevcuttur. Adı İslamiyettir. Genel merkezi, Mekke'deki Meselül Haram'dır. Şubeleri camiler, meşitler, İslam mektepleridir. Maarife büyük ehemmiyet verilmelidir. Hiç olmazsa basının yarısı bizim kontrolümüzde olmalıdır. İslam davası için senede en azından bir kaç milyon lira harcanmalıdır. Arkadaş, silkin ve davran, bayrak rüzgâr bekliyor. Ufukta İslamın fecri doğmak üzere, rüzgâr seni bekliyor.

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 18.10.1967)

edecekler, ya kasıtlı amaçları, ya da bilgisizliklerini ortaya koymuş olacaklardır.»

AP yanlısı gazeteler ise, Ecevit'in TİP'i suçlaması karşısında şüpheli bir tutum takınmakla beraber memnurluklarını da saklamamışlardır.

Son Havadis Gazetesi'nde Mümtaz Faik Fenik, «CHP intibaha geliyor mu?» diye sorduktan sonra şu ihtimaller üzerinde durmaktadır: «Şimdi Ecevit'in Ardahan'da TİP'e çatmasını sahiden gerçekleri görüp intibaha gelmesi manasında anlamak kabildir. Yoksa bu bir siyaset oyunu mudur? Biz böyle bir düşünceye sevkeden sebepler şunlardır: 1) Halk Partisi Genel Sekreteri, tarih boyunca bir çok defa Rus istilasına uğramış doğu bölgesinde aşırı solun temsilcilerine karşı cephe almayı politik hüner saymış olabilir. 2) TİP'çilerin rol aldıkları mitinglerde konuşanların yahut onları destekleyenlerin nasıl bir bölücülük gayretinde olduklarını farkederek kendi partisini de böyle bir duruma ortak olmaktan kurtarmakta bir siyasi çıkar ara-

tayfası ile beraber «arıtılacaktır.» Eh, Paşa işaret verir, Sattır gürlür, Erim konuşurken Bay Sekreter durur mu? O da ilk defa orucu bozuyor, TİP'i «solda»larına çatıyor. Ah şu Paşa! Milyoner Paşa! Kapitalistlerin kayınpederi, tüccarların babası Paşa... Ecevit gibi su katılmamış sol kişiyi nasıl bir oportünist yaptığını...

Haber Gazetesi'nde Cevdet Perin de aynı görüşe katılarak şunları yazmıştır: Bence

artık mesele anlaşılmalıdır. İsmet Paşa sevgili sekreteri Bülent Ecevit'i takımı ile beraber harcamaya karar vermiştir. İsmet Paşa bu... Vaktiyle Erim'leri, Gülek'leri, Feyzioğlu'ları harcadığı gibi bu «çoçuğu» da niye harcamasın? Milli Şefliği zamanında Köy Enstitülerini kapatan, Nazım Hikmet'i 18 yıla mahkûm ettiren, Sabahattin Ali'yi hudut boyunca kaçarken vurduran, komünistlere nefes aldurmayan, Hasan Ali Yücel'i bile aslanın ağzına fırlatan İnönü'nün çocuk çocuğun aklına uyarak durup dururken «ortanın solundayız» diyerek başına dert açması bir gafflet, fakat bu gafflette ısrar etmesi ise bir inattan başka birşey değildir.»

Bâbülide Sabah Gazetesi'nde Vecihi Ünal ise, sola kayar

görünen CHP'nin hesabı yanlış çıkınca TİP'e cephe alarak durumu kurtarmaya çalıştığına belirterek şöyle diyor: «CHP kazandı yine fokur fokur kaynamaktadır. Bu ihtiyar teşekkül siyasi parti olmaktan çıkmış, bir kokteyl parti haline gelmiştir. Ortanın solu sloganı sol cephedeki reyleri toplamak için sun'î şekilde ortaya atılmış ve bu suretle TİP'in CHP içinde eritileceği sanılmıştır. Oysa bu hesap tamamen ters çıkmıştır.»

CHP'nin memleket çıkarlarına uygun tutarlı bir politika izleyeceğine hâlâ inanar veya başka nedenlerle inanır görünmesi gereken birkaç yazar hariç, herkes, Ortanın Solu hareketi ile Türk solu üzerine oynanmak istenen çirkin oyunu bütün çıplaklığıyla görmüş ve tesbit etmiştir.

Onu da yapacak mısınız?

Bence tek çare Komünist tahriklerine aynı silahla karşı koymaktır! Solcular ne yapıyorlarsa tersini yapalım. Onlar Dolmabahçe'ye dost ve müttefik Amerikalı amiralleri çıkartmamak için oturum mitingini mi yapıyor? Milliyetçi gençler de ellerinde dostluk dövizleriyle karşılamaya gösteriş yapar! «Amerika'nı it, defol git!» e karşılık, «Amerikalı dostlarımız hoş geldiniz! Amerika'nı öğrencilere hücum mu? Amerikalı öğrencileri müsamereye davet... Taş mı atıyorlar, buket veriyor? Küfür mü ediyorlar, alkışlıyor... Solculara karşı milliyetçi gençlik... Eğer iyi teşkilatlanabilirsek onlar karşımızda o kadar küçüleceklerdir ki, biraz sonra anılmaya değer nam ve nişanları kalmıyacaktır.

ORHAN SEYFİ ORHON
(S. Havadis - 18.10.1967)

ANTİN NOTU: Sosyalist gençler, Türk kadınlarının Amerikan askerlerine peşkeş çekilmesine de karşı çıkmaktadırlar. Orhan Seyfi'nin talimatnamesinde buna karşı ne yapılacağı belirtilmemiştir. Acaba, Amerikalılara Türk kadınlarını kendi elleriyle mi teslim edeceklerdir? Bu nokta da açıklanmalıdır.

Ciddiyet dediğin!..

Dolmabahçe rihlindeki gösterileri biz gayriciddi iyi tertiplenmemiş ve için ciddiyetini kaybettirir mahiyette görmekteyiz.

AKŞAM
(13.10.1967)

Kaknemler öle kuğu gibi güzel oluyor. — Nuriye Yaşar iki saat içinde ve 35 lira'ya çirkin bir kadının bütün makyajını yaparak güzelleştirebileceğini ve kocasının «Ooh benim güzel karıcığım» diye kendisine sarılacağını garanti etmektedir.

AKŞAM
(13.10.1967)

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 98-302, SİRKEÇİ - İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu: 984 - SİRKEÇİ - İSTANBUL • Ankara Temsilciliği • Tel: 13 40 20 •

Dişli ve Başı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM • Çağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 58 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 34 - İSTANBUL, Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira • İlan: Santim 25 Lira; yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kufe yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.